

บทที่ 4

ผลของการใช้โวหารในหัวข้อต่อการสื่อสาร

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะร่วมและลักษณะต่างเกี่ยวกับการใช้ภาษาในโวหาร ที่ปรากฏในหัวข้อหนังสือพิมพ์รายวัน ทำให้ทราบลักษณะร่วมและลักษณะต่างเกี่ยวกับการใช้คำ กลุ่มคำหรือวลี ประโยค และความหมายของโวหารแต่ละประเภทในหัวข้อแล้ว ในบทนี้จะกล่าวถึงการใช้โวหารกับผลการสื่อสาร ว่าสอดคล้องกับหลักการหรือวัตถุประสงค์ของการพาดหัวข่าวหรือไม่อย่างไร

ดังที่ทราบแล้วว่าหัวข้อเป็นส่วนประกอบสำคัญของข่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกจุดเด่นหรือสาระสำคัญของข่าว ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจติดตามข่าวนั้นต่อไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจึงแข่งขันกันโดยพยายามหาวิธีต่างๆ เพื่อให้หัวข้อน่าสนใจยิ่งขึ้น วิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้คือการใช้โวหาร

การศึกษาผลของการใช้โวหารในหัวข้อ สามารถจำแนกผลตามวัตถุประสงค์ของการพาดหัวข่าว ได้ 4 ด้าน คือ

1. การชี้แนะสาระสำคัญ หมายถึง การชี้แนะ หรือนำเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว ให้ผู้อ่านทราบเมื่ออ่านหัวข้อจบ
2. การสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก หมายถึง การโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านมีความรู้สึก หรืออารมณ์ร่วมกับผู้เขียนหัวข้อ เช่น โกรธ เกลียด รัก ชื่นชม ขบขัน กลัว ชยะแขยง หวาดเสียว เป็นต้น
3. การชี้แนะภาพในใจ หมายถึง การโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเกิดความคิดนึกเห็นภาพตามเนื้อหาในหัวข้อ

4 การดึงดูดความสนใจ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อเสนอแนะ ขอร้อง วิงวอน หรือเร้าใจ ให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเนื้อหาข่าวเมื่อได้อ่านหัวข้อ

ในทางปฏิบัตินั้น การเขียนพาดหัวข่าว มักต้องการผลการสื่อสารมากกว่าหนึ่งด้าน หรือบางครั้งอาจมีทั้ง 4 ด้านในหัวข้อเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสนใจใคร่รู้ และตัดสินใจซื้อหนังสือพิมพ์นั้นๆ ในที่สุด

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม เช่น

ล้อมจับคางคก

เจ้าสำนักมั่วซี

(ไทยรัฐ 7 กันยายน 2541)

“เจ้าสำนักมั่วซี” เป็นโวหารประชดเหน็บแนม ที่สื่อผลการสื่อสารครบทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือการดึงดูดความสนใจ ด้วยการใช้คำ “เจ้าสำนัก” แทนการกล่าวถึงโดยตรงว่าพระภิกษุท่านนั้นเป็นเจ้าอาวาส ในส่วนการให้สาระสำคัญของข่าวคือ พระภิกษุที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสได้ประพฤติผิดในกาม โดยถูกจับได้ว่ามีเพศ

สัมพันธ์ในกฎกับซี ด้านการชี้แนะภาพในใจคือ ได้สื่อภาพว่าคนที่ถูกจับพระภิกษุดังกล่าวกำลังมีเพศสัมพันธ์กับซี คำที่สร้างภาพเช่นคำว่า "ล้อมจับ" "คาถา" และ "มั่วซี" สุดท้ายผลการสื่อสารที่กระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก คือ ผู้เขียนทำให้ผู้อ่านรู้สึกสลดใจต่อพฤติกรรมของพระสงฆ์ ผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้เจริญ และน่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้พุทธศาสนิกชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม แต่กลับประพฤติตนชั่วเสียเอง

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

หัตตชีโวัดคนต้าน

เจดีย์หมีน ล.

โพล่งนรกซัดๆ

(สยามรัฐ 8 ธันวาคม 2541)

"นรกซัดๆ" เป็นโวหารอุปลักษณ์ ในบริบทนี้เป็นคำพูดของหัตตชีโวที่กล่าวถึง กลุ่มคนที่ต่อต้านการก่อสร้างเจดีย์ซึ่งต้องใช้เงินในการสร้างถึงหมื่นล้านบาทว่าเป็นพวกชั่วร้าย หัวข่าวดังกล่าวทำให้เกิดผลการสื่อสารได้ 4 ด้าน คือ เริ่มจากการดึงดูดความสนใจ โดยผู้เขียนใช้คำแสดงถึงสถานที่ในจินตนาการคือ "นรก" ซึ่งหมายถึง แดนที่มีแต่ความทุกข์ทรมานเพื่อเปรียบกับการทำชั่ว ในส่วนของการชี้แนะสาระสำคัญคือ หัตตชีโวไม่พอใจผู้ที่ต่อต้านการสร้างเจดีย์หมีนล้าน ถึงกับหลุดปากตำหนิว่าประพฤติชั่วร้ายมาก ส่วนการชี้แนะภาพก็คือ ความก้าวร้าวของหัตตชีโว ผู้ซึ่งอ้างตนว่าเป็นผู้นำทางศาสนาที่ประชาชนสามารถฟังได้ แต่กลับแสดงธาตุแท้ของตนออกมาอย่างไม่เหมาะสม เมื่อถูกขัดขวางผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ จากภาพดังกล่าวก็ส่งผลให้ผู้อ่านรู้สึกเสื่อมศรัทธา ต่อพฤติกรรมของหัตตชีโว จากที่เคยเลื่อมใสมากก็อาจจะลดน้อยลงไป ทั้งนี้เพราะประพฤติกรรมอย่างไม่สำรวมเหมาะสม

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ประธานวุฒิร้ายกลอนปีใหม่

ประชด 'ชวน' ขูดบล็ออฟรังระวัง 'ปริญญ์'

(มติชน 28 ธันวาคม 2541)

"ขูดบล็ออฟรังระวังปริญญ์" เป็นโวหารกล่าวเย้ยกล่าวประชด ที่มีผลการสื่อสารได้ 4 ด้าน ได้แก่ ดึงดูดความสนใจโดยใช้วิธีการเล่นสัมผัสสระคือ สระออ ได้แก่ "บ่อ" กับ "ล่อ" และ สระอะ ที่มีตัวสะกดในแม่เดียวกันคือ แม่กง ได้แก่ "ฟรัง" กับ "ระวัง" การใช้คำลักษณะนี้จะสะดุดหูผู้อ่าน และทำให้เกิดความน่าสนใจ ส่วนสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอคือ ประธานวุฒิสภาต้องการเสนอแนะให้นายชวน หลีกภัย ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีขณะนั้น ระมัดระวังเรื่องการชักนำ หรือเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุน หรือมีบทบาททางการค้าในประเทศไทยมากขึ้น โดยเตือนว่า การกระทำดังกล่าวอาจส่งผลให้ประเทศไทยได้รับความเดือดร้อนได้ในภายหลัง ผลต่อการชี้แนะภาพคือ ความน่ากลัวของปลาปริญญ์ที่กินเนื้อเป็นอาหาร ในที่นี้หมายถึงชาวต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย เพื่อหวังกอบโกยผลประโยชน์สุดัน โดยไม่คำนึงถึงผลเสียหายที่จะ

เกิดกับประเทศไทย จากภาพได้ส่งผลให้ผู้อ่านรู้สึกไม่พอใจ และนึกตำหนิการบริหารงานด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลชุด นายชวน หลีกภัย

ผลการศึกษาพาดหัวข่าวแต่ละหัวข่าว พบว่า การใช้โวหารในหัวข่าวมักให้ผลของการสื่อสารครบทั้ง 4 ด้าน แต่เพื่อความชัดเจนในการวิเคราะห์ผลการใช้โวหารในการสื่อสารของแต่ละหัวข่าว ในงานวิจัยนี้จะยกตัวอย่างอธิบายผลการสื่อสารที่เป็นจุดเด่นของหัวข่าวนั้น

การชี้แนะสาระสำคัญ

การใช้โวหารพาดหัวข่าวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชี้แนะสาระสำคัญของข่าว เป็นผลจากการใช้โวหาร 10 ประเภทคือ โวหารนามนัย โวหารอุปลักษณ์ โวหารลดความหมายของคำ โวหารบุคลาธิษฐาน โวหารอติพจน์ โวหารแฝงนัย โวหารอวาทพจน์ โวหารปฏิรูปพจน์ โวหารเหน็บแนม และโวหารสัทพจน์ ตามลำดับ

1. โวหารนามนัย

การใช้โวหารนามนัยเพื่อชี้แนะผู้อ่าน หรือนำเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว จะปรากฏการใช้มากที่สุด ลักษณะการใช้จะอยู่ในรูปของการแทนคำคำหนึ่งให้มีความหมายอีกความหมายหนึ่ง ดังตัวอย่างได้แก่ เก้าอี้ มือถล่ม มื่อยิ่ง คนมีสี่ สีเดียวกัน ลมกรด มือแล่ ตัวใหญ่ รัง ผู้ดี มือน้ำกรด มือสีบน คว้ามงกุฏ แก๊งคนมีสี่ มื่อยิ่ง มืออ้อม มาเฟียมีสี่ แซงไทย ม้าเหล็ก มือมิด เนื้อสด หยอดน้ำเกลือ ล้างครีว เจมมระ เหยื่อบินมระ เมื่อพิจารณาได้จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นว่า ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้โดยอาศัยบริบท และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่หรือได้รับจากการอ่าน เพราะคำหลายคำในโวหารนามนัยจะเป็นคำที่ใช้ซ้ำหลายครั้งในหัวข่าวและข่าวหนังสือพิมพ์จนกลายเป็นสมญานามของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ผู้เขียนมักใช้กล่าวแทนคำหรือชื่อที่สื่อความหมายตรงไปตรงมา

หัวข่าวแบบโวหารนามนัยที่ชี้แนะสาระสำคัญของข่าวจะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท และประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์คุณภาพ รองลงมาคือ ประชานิยม และกึ่งคุณภาพกึ่ง-ประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

พยาน 'เอเลียน' โผล่

ระบฏ 'มื่อยิ่ง'

อัยการต้องฟ้อง

(สยามรัฐ 26 มีนาคม 2541)

“มียิ่ง” เป็นโวหารนามนัย หมายถึง ฆาตกรที่ใช้อาวุธปืนสังหารเหยื่อ เป็นโวหารที่ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ทันทีว่า เนื้อหาสาระสำคัญของข่าวจะกล่าวถึง การระบุว่าใครเป็นฆาตกร ที่ใช้อาวุธปืนในการสังหาร

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สิริเยี่ยม-ทวด!

หยอดน้ำเกลือ

(ไทยรัฐ 20 ธันวาคม 2541)

“หยอดน้ำเกลือ” เป็นโวหารนามนัย ในบริบทนี้หมายถึง นอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล เพราะร่างกายอ่อนแอและต้องการพักผ่อน หัวข่าวนี้ต้องการสื่อสาระสำคัญ คือสิริเยี่ยมป่วย และนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

อุ้มฆ่า ดร. ไฮโซ

แก๊งคนมีสี

จีจาก ‘เซ็นทรัล

(สยามรัฐ 22 สิงหาคม 2541)

“แก๊งมีสี” เป็นโวหารนามนัย หมายถึง กลุ่มข้าราชการที่ทุจริต ซึ่งได้ก่อความเดือดร้อนใจแก่สังคม หัวข่าวนี้แจ้งเนื้อหาสาระสำคัญคือ ข้าราชการ ในที่นี้คือ เทียบจากครอบครัวหนึ่งในจังหวัดพิจิตรที่ถูกสังหาร หัวข่าวนี้ชี้สาระสำคัญของเนื้อหาว่า เทียบผู้ถูกกระทำถูกฆ่าตายทั้งครอบครัว และเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ประชาชนในจังหวัดพิจิตรรู้สึกเศร้าใจ

2. โวหารอุปลักษณ์

การใช้โวหารอุปลักษณ์ชี้แนะผู้อ่าน หรือเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว มักเกิดจากการนำสิ่งที่ต่างกัน 2 สิ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบว่า สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง และที่นิยมคือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลกับสิ่งต่างๆ ได้แก่ การปะทะที่รุนแรง เช่น ล้างซุ้ม ล้างบาง ตีจุดสลบ ตัดตอน ถูกเก็บ หักด่าน ลูบคม และคึกทะเลซุง การตัดสินใจและกำหนดโทษ เช่น เส้นตาย ซีดเส้นตาย สั่งฟันไม่เลียง ล้างส่วย และมัด อวัยวะในร่างกาย เช่น เย็บปาก ฉีกหน้า ปากแข็ง และเดินหน้า พฤติกรรมสัตว์ เช่น สิงห์โคเคน และสิงห์กัญชา เมื่อพิจารณาตัวอย่างคำดังกล่าวพบว่า ส่วนใหญ่สื่อความหมายไปในทางลบ ดังนั้นสาระสำคัญที่หัวข่าวอุปลักษณ์นำเสนอส่วนใหญ่คือ เพื่อบอกการกระทำในแง่ไม่ดีของบุคคลในข่าว

โวหารอุปลักษณ์ที่ชี้แนะสาระสำคัญของเนื้อหาข่าว จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท และประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือประชาชน รongลงมาคือ คุณภาพ และกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชน ตามลำดับ ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชน เช่น

ผวจ. ฉีกหน้า ตร.

ถอนประกัน

ครูฆ่าลูกสาว

(ไทยรัฐ 25 พฤษภาคม 2541)

“ฉีกหน้า” เป็นโวหารอุปลักษณ์ที่นำพฤติกรรมของมนุษย์คือ “ฉีก” หมายถึง การทำลาย ทำให้ขาด ทำให้ไม่เป็นชิ้นดีหรือเสื่อมคุณภาพมาใช้กับอวัยวะส่วนสำคัญส่วนแรกๆ ที่ผู้อื่นจะต้องมองเห็นก่อนส่วนอื่น คือ “หน้า” เพื่อเปรียบเทียบกับทำให้ได้รับความอับอาย ความหมายของหัวข้อข่าวหมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พอใจที่ตำรวจถอนประกันครูที่ฆ่าลูกสาว เพราะเชื่อว่าครูคนนี้จะกระทำผิดจริงจึงดำเนินการหาหลักฐานมาพิสูจน์ ผลก็คือทำให้ตำรวจระดับสูงเสียหน้า เพราะครูคนดังกล่าวกระทำผิดจริง

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

หักด่านตำรวจ

ดวลปืนสนั่นป่า

(สยามรัฐ 28 ตุลาคม 2541)

“หักด่าน” เป็นโวหารอุปลักษณ์ที่เกิดจากการนำพฤติกรรม “หัก” หมายถึง ทำให้พับโค้งเพื่อให้ขาด หรือหลุดออกจากกัน มาเปรียบเทียบกับการฝ่าฝืน ไม่ยอมจำนน เนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการชี้แนะคือ กลุ่มผู้ก่อการร้ายฝ่าฝืนการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และได้ปะทะต่อสู้กันอย่างรุนแรง

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชน เช่น

‘สุกซัย’ กร้าวเดินหน้า

ออกกฎหมายฟัน ศก.

(มติชน 25 พฤษภาคม 2541)

“เดินหน้า” เป็นโวหารอุปลักษณ์ ที่เกิดจากการนำพฤติกรรมของบุคคลคือ ความมุ่งมั่นที่จะทำภารกิจต่อให้สำเร็จ มาเปรียบเทียบกับ “เดินหน้า” โวหารนี้ชี้แนะหรือเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญว่า นายสุกซัย พาณิชภักดิ์ มีความตั้งใจที่จะฟันฝ่าให้เศรษฐกิจดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยการเร่งออกกฎหมายฉบับใหม่ เพื่อใช้กระตุ้นเศรษฐกิจ

3. โวหารบุคลาธิษฐาน

การใช้โวหารบุคลาธิษฐานที่แนะนำผู้อ่าน หรือเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว จะเกิดจากการสมมุติสิ่งไม่มีชีวิต ความคิด นามธรรม ให้มีสติปัญญา อารมณ์ หรือกริยาอาการเยี่ยงมนุษย์ ตัวอย่างได้แก่ แปรรูปสาละวินพันพิช ผนเทียมช่วย สัญญามัดปาก มัดสันติ จยย. ประกบ ทะเลบันระอุ เศรษฐกิจฟูบ ส่วยออกฤทธิ์ ผ้าป่าช่วยชาติ เดอะบิชทุ่มซื่อ นิวโป่งพารวย หลักฐานยันมัด หนีโหด บารมีพ่อ คุณคุ้ม ทางด่วนไม่ผิดสัญญาแน่ โลกตั้งเครียด น้ำตาลุ่น ทูบ ศก.โลก ป่าสักลั่น หลักฐานมัดมือ ขยะฉาว คายพิช กม.เฟิ่น ศก. ศก.โง ศก.โลกซ้ำเติม มันก็มัดคอก ธปท. เศรษฐกิจทรุด ริงกิดแพร์พิช โลกลุ่นแซมบี เดอะบิชไม่ย้ายีพีพี เฟิ่น ศก.และตัดหลังโรงงาน เมื่อพิจารณาตัวอย่างดังกล่าว พบว่า การชี้แนะหรือนำเสนอ ความคิดหลักด้วยวิธีการดังกล่าว ทำให้หัวข้อข่าวมีความน่าตื่นเต้นและน่าสนใจมากขึ้น

โวหารบุคลาธิษฐานที่ชี้แนะสาระสำคัญของข่าว จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ประชานิยม รองลงมาคือ คุณภาพ และกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สู้เศรษฐกิจฟูบ

สาวออฟฟิศ

ผันชายชนมจีบ

(ไทยรัฐ 24 กรกฎาคม 2541)

"เศรษฐกิจฟูบ" เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน เกิดจากการนำพฤติกรรมของมนุษย์คือ "ฟูบ" ซึ่งหมายถึง หมอบวูบลง หรือยุบลงอย่างจมูกยุบ มาเปรียบเทียบกับลักษณะของเศรษฐกิจ ที่ตกต่ำและขาดความมั่นคง อย่างปัจจุบันทันด่วน โวหารนี้ชี้สาระสำคัญของเนื้อหาข่าวคือ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลให้ผู้หญิงที่เป็น พนักงานบริษัทพากันไปประกอบอาชีพใหม่คือ ชายชนมจีบ เพื่อสร้างรายได้ให้ตนเองแทนรายได้จากงานเก่าที่เคยทำ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

บารมีพ่อคุณคุ้ม

ชงไชยรอดตาย

(สยามรัฐ 17 สิงหาคม 2541)

"บารมีพ่อคุณคุ้ม" เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน ที่เกิดจากการนำบารมีซึ่งหมายถึง คุณความดีที่ได้ บำเพ็ญมา และเชื่อว่ามิอำนาจสามารถปกป้องคุ้มครองให้มนุษย์ปลอดภัยแล้วจากภัยอันตรายได้ โดยปกติการ ปกป้องคุ้มครองมักเกิดจากการกระทำของมนุษย์ หรือถ้าเป็นสิ่งของ สถานที่ มักจะเป็นสิ่งที่ให้ร่มเงาเพื่อ หลบร้อน หลบหนาว โวหารดังกล่าวมีผลต่อการสื่อสารคือทำให้ผู้อ่านทราบวา อภินิหารซึ่งเชื่อกันว่า เกิดขึ้น จากการสร้างสมบารมี หรือทำความดีในชาติก่อนของหลวงพ่อคุณ สามารถส่งผลให้ชงไชย ประสงค์สันติ ซึ่ง

เป็นดารา-นักร้องชื่อดังที่มีความศรัทธาในหลวงพ่อกุณ และมีพระที่เป็นเครื่องลางรูปหลวงพ่อกุณติดตัวขณะเกิดอุบัติเหตุ สามารถรอดพ้นจากความตายมาได้

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

โลกลุ่นแชมป์ฟร็องซ์ '98

(มติชน 12 กรกฎาคม 2541)

“โลกลุ่นแชมป์” เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน เกิดจากการนำพฤติกรรมของมนุษย์คือ “ลุ่น” ซึ่งหมายถึงให้กำลังใจเพื่อหวังให้ทำสำเร็จ มาเปรียบเทียบกับใช้พฤติกรรมดังกล่าวกับสถานที่คือ “โลก” หัวข่าวนี้สามารถชี้สาระสำคัญของข่าวว่าประชาชนทุกประเทศทั่วโลกให้ความสนใจต่อการแข่งขันฟุตบอลโลกซึ่งจัดขึ้นที่ประเทศฝรั่งเศส ว่าชาติใดจะได้ตำแหน่งชนะเลิศเป็นแชมป์ในการแข่งขันครั้งนี้

4. โวหารลดความหมายของคำ

การโน้มน้าวใจผู้อ่านด้วยการชี้แนะ หรือเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าวในหัวข่าวโดยใช้โวหารลดความหมายของคำ คือการใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำที่มีความหมายรุนแรง หรืออาจกระทบกระเทือนใจได้ ถือเป็นความสุภาพในการใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อ่าน ตัวอย่างได้แก่ **เปิดชิง คราบ เป่า นักตั้ง และพิชซ่าสวาท** เมื่อพิจารณาตัวอย่างพบว่า คำส่วนใหญ่มักเป็นคำสะแลงสั้นๆ ที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้โดยอาศัยบริบทหรือคำอื่นๆ ในหัวข่าว

โวหารลดความหมายที่ชี้แนะสาระสำคัญ ปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยนิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

รวบเสี้ยมตัณหาจัด

โทษหนัก

20 ปีเป็นค่าเปิดชิง

(ไทยรัฐ 20 มกราคม 2541)

“เปิดชิง” เป็นโวหารลดความหมายของคำ หมายถึง การที่ชายได้มีเพศสัมพันธ์กับหญิงสาวที่บริสุทธิ์หรือไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับใครมาก่อน หัวข่าวนี้เสนอสาระสำคัญของข่าวว่า ตำรวจสามารถจับกุมผู้ร้ายที่ข่มขืนหญิงสาวผู้บริสุทธิ์ได้แล้ว และผู้ร้ายถูกลงโทษจำคุก 20 ปี

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

บทรักพิสดารทำเนียบขาว

พิชซ่าสาวท

'ลูวินสกี' เปลือยคลินตัน

(มติชน 14 กันยายน 2541)

"พิชซ่าสาวท" เป็นการร่วมเพศโดยใช้พิชซ่าเป็นส่วนประกอบ เพื่อนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ผู้เขียนนำคำ "สาวท" ซึ่งหมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้เกิดความรัก ความพอใจ หรือความยินดี เป็นต้น การใช้โวหารลดความหมายจึงช่วยลดความหมายที่โจ่งแจ้งในหัวข้อ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

จับ 'พระครู' ดั่ง

มั่วสีกาทิ้งจิวร

(สยามรัฐ 22 มิถุนายน 2541)

"มั่ว" เป็นโวหารลดความหมายของคำ ที่สื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ ในบริบทนี้หมายถึง การที่พระผู้มีสมณศักดิ์มีเพศสัมพันธ์กับสีกาเป็นความไม่เหมาะสมไม่ควรอย่างยิ่ง หัวข่าวเสนอสาระสำคัญว่า พระภิกษุชื่อดังที่ประชาชนรู้จักและให้ความศรัทธา ถูกจับในข้อหาลักลอบมีเพศสัมพันธ์กับสีกา ทั้งที่ยังสวมจีวร เป็นสมณเพศถือเป็นความผิดทางวินัยสงฆ์อย่างร้ายแรง

5. โวหารอติพจน์

การใช้โวหารอติพจน์เพื่อชี้แนะผู้อ่าน หรือเสนอความคิดหลักหรือใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว คือ การใช้คำหรือข้อความมากกล่าวให้เกินจริงเพื่อเน้นความ ตัวอย่างได้แก่ **สุข หมดตัว จนชาติพัง เช่น เช่น พายุ เช่น ไฟได้ เช่น อันดามัน และแหกมติ** เมื่อพิจารณาตัวอย่างพบว่า กริยาที่นำมาใช้กับคำนามจะไม่สามารถปฏิบัติจริงได้

โวหารอติพจน์ที่ชี้แนะสาระสำคัญของข่าว จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ ประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ประชานิยม รองลงมาคือ ประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สาวไทยลูกฝรั่ง

บิน ตามหาแม่

(ไทยรัฐ 28 กรกฎาคม 2541)

“บิน” เป็นโวหารอติพจน์ ปกติมักใช้กับพาหนะคือเครื่องบิน หรือสัตว์มีปีก แต่ในบริบทนี้ ผู้เขียนนำมาใช้กับบุคคลคือ “สาวไทยลูกฝรั่ง” ซึ่งหมายถึงหญิงที่มีมารดาเป็นคนไทยและมีบิดาเป็นชาวตะวันตก ได้ลงทุนลงแรงเดินทางไกลด้วยเครื่องบินเพื่อตามหามารดาของตน

ตัวอย่างห้วข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น
 สังกายด่วน ปลัดฯ
 เชนไฟใต้

(สยามรัฐ 2 มิถุนายน 2541)

“เชน” เป็นโวหารอติพจน์ ปกติมักใช้กับการเช่นสังเวศย์สังเวศดา แต่ในบริบทนี้ใช้หมายถึง ลงโทษข้าราชการที่ประพฤติผิด เพราะละเลยการทำงานคือ ปล่อยให้เกิดความวุ่นวายเดือดร้อนแก่ประชาชนสาระสำคัญคือ การโยกย้ายข้าราชการในหน่วยงานทางภาคใต้ เพื่อปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลให้ดูเหมาะสมยิ่งขึ้น

6. โวหารแฝงนัย

การใช้โวหารแฝงนัยเพื่อชี้แนะผู้อ่าน หรือนำเสนอความคิดหลักซึ่งเป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว มักเกิดจากความคิดที่มีเจตนาสื่อสารให้แตกต่าง หรือตรงข้ามกับความหมาย ตามตัวอักษร ตัวอย่างได้แก่ ยาวีเศษวางถ้วยชักดิน ผักเทวดา เจ้าสำนักมั่วซี อะเมซิ่งโสเภณี หวยหลวงฟ้อเมซิ่ง คุณตัว และ ไม่โหดไม่ไซครู

โวหารแฝงนัยที่ชี้แนะสาระสำคัญ จะปรากฏใช้ในข่าวสังคม-วัฒนธรรม ของหนังสือพิมพ์ทุกประเภท โดยหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่า ประเภทคุณภาพ ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่ง-ประชานิยมซึ่งนิยมใช้ในปริมาณที่เท่ากัน

ตัวอย่างห้วข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น
 ยาวีเศษเจ้าฟ่อ
 วางถ้วยชักดิน

(ไทยรัฐ 21 มกราคม 2541)

“ยาวีเศษเจ้าฟ่อวางถ้วยชักดิน” เป็นโวหารแฝงนัย ในบริบทนี้กล่าวถึงยาที่ถูกอ้างว่าเป็นยาวิเศษของเจ้าฟ่อคนหนึ่ง คำที่เน้นเพื่อประชดประชันคือ “ยาวีเศษ” “เจ้าฟ่อ” และ “วางถ้วยชักดิน” สาระสำคัญคือ ต้องการประชดประชันว่า ถ้าเป็นยาวิเศษของเจ้าฟ่อที่มีอิทธิฤทธิ์จริง ผู้ที่รับประทานยาเข้าไปน่าจะหายจากโรคนั้นๆ แต่ห้วข่าวได้เสนอสาระสำคัญในลักษณะแดกดันว่า เพียงระยะเวลาสั้นๆ เมื่อตั๋มยาเสร็จวางถ้วยชักดินก็มีอาการชักดินทุรนทุราย ซึ่งแสดงว่า ยาดังกล่าวมีอันตรายร้ายแรง ไม่ได้เป็นยาวิเศษตามที่อ้างกัน

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ไม่โหดไม่โหด

ใช้กรรไกรตัดหู

(สยามรัฐ 22 สิงหาคม 2541)

“ไม่โหดไม่โหด” เป็นโวหารแฝงนัย เกิดจากการนำเอาคำที่มีความหมาย “ปฏิเสธ” มาปฏิเสธความเป็น “ครู” ของบุคคลคนหนึ่งซึ่งประกอบอาชีพครู ที่ปกติจะได้รับการยกย่องว่า เป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา ต่อลูกศิษย์เป็นที่ตั้งอยู่แล้ว แต่ครูในข่าวนี้กลับมีจิตใจตรงข้ามกับความเป็นจริง เพราะประพฤติตนไม่เหมาะสม จึงไม่ได้รับการยอมรับ เนื้อหาสาระสำคัญของข่าวคือ การกล่าวถึงความใจร้ายของบุคคลที่เป็นครู

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

เจ้ามือจ่ายเลย 6 ล้าน!

ห่วยหลวงพ่อดีเมซิ่ง

(มติชน 18 กุมภาพันธ์ 2541)

“ห่วยหลวงพ่อดีเมซิ่ง” เป็นโวหารแฝงนัย เกิดจากการนำเอาคำที่มีความหมายในทางลบคือ “ห่วย” กับกับแสดงความหมายถึง บุคคลซึ่งเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนคือ “หลวงพ่อดีเมซิ่ง” และคำที่มักสื่อความหมายถึงสิ่งที่น่ายินดี “อดีเมซิ่ง” มาใช้ร่วมกัน ทำให้หัวข่าวมีความหมายแฝงนัย เพื่อประชดประชันการไปห่วยของหลวงพ่อดีเมซิ่ง เนื้อหาสาระของข่าวคือ การกล่าวถึงพฤติกรรมที่ไม่น่าเลื่อมใสของพระสงฆ์

7. โวหารอาวัตตพากร์

การใช้โวหารอาวัตตพากร์เพื่อชี้แนะผู้อ่าน หรือนำความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว จะเกิดจากการใช้คำแทนผลของประสาธน์สัมผัสซึ่งทำให้เกิดการรับรู้ที่ผิดไปจากธรรมดา ตัวอย่างได้แก่ หวานใจ แขนงบ ปั้นข่าว ราคาดก หิวสาว ปลิดชีพ และปั้นราคา เมื่อพิจารณาตัวอย่างพบว่า คำนามที่นำมาใช้คู่กับคำกริยาส่วนใหญ่มักเป็นนามธรรม

โวหารอาวัตตพากร์ที่ชี้แนะสาระสำคัญของข่าวจะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทคุณภาพ จะนิยมใช้มากที่สุด รองลงมาและนิยมใช้ใกล้เคียงกันคือ ประเภทประชานิยมและประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

4 พรก. ผ่านลุลอย

จวกเหลิม

ปั้นข่าวกั๊กหมิ่น ล.

(สยามรัฐ 17 สิงหาคม 2541)

“ปั้นข้าว” เป็นโวหารอาวตพากษ์เกิดจากการนำคำกริยา “ปั้น” ที่มักใช้กับการเอาสิ่งอ่อนๆ เช่นที่ฝั่งดินเหนียว เป็นต้น มาทำให้เป็นรูปตามที่ต้องการ ในที่นี้นำมาใช้กับ “ข้าว” ซึ่งเป็นนามที่ไม่สามารถนำมาปั้นได้ หัวข้าวดังกล่าวชี้แนะสาระสำคัญของข้าวคือ มีการตำหนิ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง อย่างรุนแรงว่า สร้างเรื่องที่ไม่เป็นความจริงเกี่ยวกับการกู้เงินหมื่นล้านบาท

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

หนีโหดชำระ

‘ลุงซุ่ม 2’

ปลิดชีพสังเว

(ไทยรัฐ 1 พฤศจิกายน 2541)

“ปลิดชีพ” เป็นโวหารอาวตพากษ์เกิดจากการนำคำกริยา “ปลิด” ซึ่งเดิมหมายถึง ทำให้หลุดจากที่ โดยการ เด็ด ปลด หรือหักออก เป็นคำกริยาที่ปกตินิยมใช้กับผัก ผลไม้ แต่ในบริบทนี้นำมาใช้กับความ เป็นความตายของบุคคลคือ “ชีพ” ในหัวข่าวนี้นอกใจความสำคัญของข่าวว่า มีคนฆ่าตัวตายในลักษณะเดียวกับลุงซุ่ม เพื่อหนีปัญหาหนี้สินที่มีมากจนไม่สามารถจะแก้ไขได้

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

กฟผ. แฉ ‘นักการเมือง’

ฮั้วนายหน้า

ปั่นราคาที่ดินโรงไฟฟ้า

(มติชน 15 เมษายน 2541)

“ปั่นราคา” เป็นโวหารอาวตพากษ์เกิดจากการนำคำกริยา “ปั่น” หมายถึง ทำให้เวียน ทำให้หมุน แต่ในบริบทนี้ ผู้เขียนนำมาใช้กับคำนามที่เป็นนามธรรมซึ่งไม่มีตัวตน และไม่สามารถจับต้องได้คือ “ราคา” โดยหัวข่าวนี้นี้ชี้ให้เห็นสาระสำคัญของข่าวคือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตเปิดโปงว่านักการเมืองร่วมมือกับนายหน้าเพื่อทำให้ที่ดินที่จะซื้อเพื่อสร้างโรงไฟฟ้ามีราคาสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะหวังในประโยชน์ที่ทั้ง 2 ฝ่ายจะได้รับร่วมกัน

8. โวหารปฏิรูปพจน์

การใช้โวหารปฏิรูปพจน์เพื่อชี้แนะผู้อ่าน หรือนำเสนอความคิดหลักซึ่งเป็นใจความสำคัญของเนื้อหา มักเกิดจากการใช้สำนวนที่คุ้นหู หรือเกิดจากการดัดแปลงคำเดิม นอกจากนี้อาจเกิดจากการนำเหตุการณ์เดิมที่เคยอยู่ในความสนใจของประชาชนในอดีตมากล่าวถึง ตัวอย่างได้แก่ ตีท้ายครัว ฆาตกรรม ที่แท้เสียสมพงษ์ และฟังไม่ได้ศัพท์

โวหารปฏิรูปพจน์ที่ชี้แนะสาระสำคัญของเนื้อหาข่าว จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภท

ประชานิยมมากที่สุด รองลงมา คือประเภทคุณภาพ ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ฆาตกรรม 14

ลุง...แท้ๆ

ลวงเข้าป่าขี้หื่น

(ไทยรัฐ 13 มกราคม 2541)

“ฆาตกรรม” เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ที่เกิดจากการนำคำที่คุ้นหูคือ “ฆาตกรรม” ซึ่งหมายถึง การฆ่าคนหรือการฆ่ากันตาย มาดัดแปลงเป็น “ฆาตกรรม” ซึ่งจะได้คำใหม่ที่กะทัดรัด และมีความหมายครอบคลุมสาระมากขึ้น คือ การฆ่าหรือการทำลายที่มีต้นเหตุมาจากความโกรธทางเมถุน โวหารนี้เสนอให้เห็นเนื้อหาหลักของข่าวคือ เด็กสาวอายุ 14 ปี เสียชีวิตเพราะลุงแท้ๆ ลวงเข้าป่าไปข่มขืนแล้วฆ่า

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

รวมพระวิตถาร

อึดถั่ว เด็ก 7 ขวบ

(สยามรัฐ 6 มีนาคม 2541)

“อึดถั่ว” เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ ที่น่าจะเกิดจากการนำชื่อของบุคคลที่เริ่มแสดงพฤติกรรมการนิยมร่วมสังฆาทหาวรหนักเป็นคนแรกมากล่าวถึง แทนการกล่าวถึงพฤติกรรมดังกล่าวโดยตรง ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการอธิบายแบบโจ่งแจ้ง เพราะเชื่อว่าผู้อ่านน่าจะทราบ จึงเน้นการชี้สาระสำคัญของเนื้อหาข่าวว่า พระรูปหนึ่งกระทำอุจาดลวงเด็กชาย 7 ขวบไปร่วมเพศแบบวิตถารคือ “อึดถั่ว”

9. โวหารประชดเหน็บแนม

การใช้ประชดเหน็บแนมเพื่อชี้แนะผู้อ่าน หรือนำเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความหรือสาระสำคัญของเนื้อหาข่าวในหัวข้อโวหารปฏิรูปพจน์ ด้วยการพูดกระทบกระเทียบ เสียดแทง ที่บุคคลหนึ่งกล่าวต่ออีกคนหนึ่ง ตัวอย่างได้แก่ ลักไก่ ป่วน เป้ และแพงไซเหตุ

โวหารประชดเหน็บแนมนี้ชี้แนะสาระสำคัญของเนื้อหาข่าว จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยจะนิยมใช้ในประเภทประชานิยมมากกว่าประเภทคุณภาพ ประเภทคุณภาพนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ผ่านค่าน ปวน

ชาติพัฒนาเป

(ไทยรัฐ 10 มีนาคม 2541)

“ปวน” และ “เป” เป็นคำประชดเหน็บแนม หมายถึง ไม่สามารถทรงตัวอยู่ได้ ในบริบทนี้ ได้บอกระยะสำคัญเกี่ยวกับความวุ่นวายของพรรคฝ่ายค้าน กับความยุ่งยากที่เกิดขึ้นภายในพรรคชาติพัฒนา

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

‘สล้าง’ หน้าแหก

ศาลยกฟ้อง

(สยามรัฐ 16 กรกฎาคม 2541)

“หน้าแหก” เป็นโวหารประชดเหน็บแนม ที่ผู้เขียนกล่าวถึง พล.ต. สล้าง บุนนาค ที่ดำเรื่องฟ้องศาล แต่ที่สุดท้ายศาลกลับยกฟ้อง การนำอวัยวะส่วน “หน้า” ซึ่งแทนความหมายว่า ถึงศักดิ์ศรี เกียรติยศ การยกฟ้องที่ไม่สำเร็จ เปรียบได้กับกริยา “แหก” ซึ่งหมายถึง แยกออกเป็นเสี่ยงๆ เมื่อได้รับความอับอายเหมือน “หน้าแหก” ดังนั้น สาระเนื้อหา คือ พล.ต. ดำเนินเรื่องการฟ้องศาลไม่สำเร็จ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

พิธีกรากลาง เมื่อดัก

แพง ไซ้เหตุ

(มติชน 20 กันยายน 2541)

“แพงไซ้เหตุ” เป็นโวหารประชดเหน็บแนม ที่ผู้กล่าวถึง ราคาเมล็ดพันธุ์ผักที่สูงมาก โดยใช้คำ “แพง” กับ “ไซ้เหตุ” ซึ่งแทนความหมายว่า เกินปกติ หรือไม่น่าจะแพงได้ถึงขนาดนี้ ดังนั้น เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนต้องการบอกคือ ผักมีราคาสูงผิดปกติ

10. โวหารสัทพจน์

การใช้โวหารสัทพจน์เพื่อชี้แนะผู้อ่าน หรือนำเสนอความคิดหลักที่เป็นใจความสำคัญของเนื้อหาข่าว เป็นการใช้คำเพื่อเลียนเสียงที่เกิดจากการร่วมกันทำหรือเป็นเสียงที่เกิดจากคนหลายคน ตัวอย่างเช่น ได้เฮ จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ ดังตัวอย่าง

คนตกงานได้เฮ

รับ 9 หมื่นอัตรา

(สยามรัฐ 5 สิงหาคม 2541)

“ได้เฮ” เป็นโวหารสัทพจน์ ที่เกิดจากเสียงร้องพร้อมๆ กันอย่างดีใจ สมหวัง ของกลุ่มคน หัวขำวนี้ ซึ่งสาระสำคัญว่า ผู้ตักงานพากันส่งเสียงแสดงความดีใจ เมื่อมีการประกาศว่าจะมีการรับสมัครตำแหน่งงานถึง 9 หมื่นอัตรา

การใช้โวหารสัทพจน์ในหัวขำวเพื่อชี้แนะสาระสำคัญของหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ประเภท ปรากฏว่า โวหารที่ใช้มาก 3 อันดับแรก คือ โวหารนามนัย โวหารอุปลักษณ์ และโวหารบุคลาธิษฐาน โดยหนังสือพิมพ์ ประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากที่สุด รองลงมา คือ ประเภทคุณภาพและประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

การสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก

การใช้โวหารในหัวขำวเพื่อสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน มีการใช้โวหาร 9 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารประชดเหน็บแนม โวหารนามนัย โวหารสัทพจน์ โวหารอติพจน์ โวหารบุคลาธิษฐาน โวหารอวตัพพจน์ โวหารลดความหมายของคำ และโวหารอุปมา

1. โวหารอุปลักษณ์

การใช้โวหารอุปลักษณ์เพื่อสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน ส่วนใหญ่เป็นการสร้างให้เกิดอารมณ์ในทางร้าย เช่น โกรธ เกลียด เสร้าใจ ต่อพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มคนในข่าว ตัวอย่างได้แก่ เดนคูก ต่ำเช็ด ถอดใจ อม ไอ้เสือโหด เสียดเย็น หวิดดับ กินพุงกาง บัญชีเลือด เดนช่างกล หน้ากาก ลูกตุ๊กตึก กันร้อน นักโทษเดนตาย ร้อน หึ่ง ขูดเลือด ยานรก ไฟนรก เดนนรก ไฟนรก ชิงนรก ปลุกผี หื่นนรก ดิ่งนรก ปาร์ตี้นรก ผับนรก นรกซัดๆ ปล่อยผี ดำเปรต และกระเช้านรก จากตัวอย่างคำที่นิยมใช้ คือ นรก ผี และเปรต นอกจากนี้ยังนิยมกล่าวถึงหรือต่อว่าบุคคลที่ประพฤติดันไม่ดี ตัวอย่างได้แก่ โละ งามบงกันปากมัน สล้างหน้าแหก ขรก.งามหัวคิว พินิจหงอ ยอมตามมือบ งามบงบเลี้ยง คดีงามปาสัก ถูกฉีกหน้า หัวเงินประเคน งามถอนทุน งามไม่เลิก งามพัน ล. อธิบดีพันธุ์ผักร้อแร่ งามสวย หมดฟอร์ม เขมือบบปาสัก เด็กชาย 14 ผีพนันสิง. รมต.จับสินบน ไอ้คุณพ่อ และลากคอไอ้เหี้ยม

โวหารอุปลักษณ์ที่สร้างอารมณ์ความรู้สึกให้แก่ผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ที่นิยมใช้มากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมและประเภทคุณภาพ รองลงมาคือ ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ดับแค้นบัญชีเลือด

ฆ่าควัด

กลางงานเดือนสิบ

(ไทยรัฐ 22 กันยายน 2541)

“บัญชีเลือด” เป็นโวหารอุปสรรคณ์ เกิดจากการนำส่วนประกอบสำคัญในร่างกายคือ “เลือด มาใช้ในความหมายแทน “ชีวิต” ส่วน “บัญชี” แทน การจดจำหรือความฝังใจในอดีต เมื่อรวมกันมีความหมายแทนความแค้นที่ต้องจดจำและต้องมีการชดใช้ด้วยชีวิต หรือฆ่าให้ตาย โวหารดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความรู้สึกน่ากลัว น่าสยดสยอง

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

หวังใหม่ร้อน

สาวไส้กันและ

(สยามรัฐ 6 กุมภาพันธ์ 2541)

“ร้อน” เป็นโวหารอุปสรรคณ์ ที่นำลักษณะอุณหภูมิที่สูงกว่าปกติมาเปรียบเทียบกับความรู้สึกที่วุ่นวายใจ ร้อนหรือจะซ้าอยู่ไม่ได้ คำดังกล่าวใช้เพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกเครียดของพรรคความหวังใหม่

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

เปิดป่าหัว ปท.

กรมปล่อยผีทำเมืองแร่

(มติชน 13 สิงหาคม 2541)

“ปล่อยผี” เป็นโวหารอุปสรรคณ์ เกิดจากการนำคำนามที่ใช้เรียกมนุษย์ในจินตนาการคือ “ผี” มาแทนความหมายถึง บุคคลที่ประพฤติไม่ดี และมักนำความเดือดร้อนมาให้ผู้อื่น ในบริบทดังกล่าวสร้างให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ คณะรัฐมนตรี (กรม.) ที่ได้เปิดโอกาสให้มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

2. โวหารประชดเหน็บแนม

การใช้โวหารประชดเหน็บแนมเพื่อสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน มักเกิดจากคำพูดกระทบกระเทียบ เสียดแทง ที่บุคคลหนึ่งกล่าวต่ออีกบุคคลหนึ่ง หรือเกี่ยวกับบุคคลนั้น โดยนิยมกล่าวถึงหรือต่อว่าบุคคลที่ประพฤติตนไม่ดี ตัวอย่างได้แก่ ประวัตดินไม่หลุด โละ พินิจหงอ ยอมตามมือบ หัวเงินประเคน ไม่ตีบเพศแม่ ไอเอ็มเอฟสิ้นคำ พระเอกจนมุม หวยมหาโหด และไอ้คุณพ่อไอเอ็มเอฟ

โวหารประชดเหน็บแนมที่สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ประเภท โดยจะนิยมใช้ในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมมากที่สุด รองลงมา คือประเภทคุณภาพ และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ยาวิเศษเจ้าพ่อ

วางถั่วยชักดิน

(ไทยรัฐ 21 มกราคม 2541)

“ยาวิเศษเจ้าพ่อวางถั่วยชักดิน” เป็นโวหารประชดเหน็บแนม กล่าวถึงผู้ที่อ้างตนว่า เป็นผู้วิเศษคือ สามารถรักษาโรคให้หายได้ โดยการนำคำที่กล่าวอ้างถึง “ยาวิเศษเจ้าพ่อ” มาเปรียบเทียบกับตัวยาวิเศษว่า “วางถั่วยชักดิน” ซึ่งหมายถึง รับประทานเสร็จไม่ทันวางถั่วยชัก ก็ต้องมีอาการชักดิน ซึ่งอาจเป็นเพราะพิษของ ตัวยานั้น หัวข่าวนี้อาจสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ผู้อ่าน คือ รู้สึกขำขันกับตัว “ยาวิเศษ” ของ “ผู้วิเศษ” ที่ส่งผล ตรงข้ามกับสิ่งที่กล่าวอ้าง และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ก็ทำให้ชาวเสื่อมศรัทธาลงบ้าง

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ปชป.ป่วนจี ‘ชวน’

ปรับ - โละ รมต.

(สยามรัฐ 26 มิถุนายน 2541)

“โละ” เป็นโวหารกล่าวเย้ยกล่าวประชด ในบริบทเป็นการกล่าวเยาะเย้ย ถากถาง รัฐมนตรี (รมต.) ที่ไม่มีผลงานหรือไม่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ ปกติก้าว “โละ” เป็นคำสแลงที่มักนิยม ใช้กับสิ่งของที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว หรือถ้าเป็นสินค้าก็จะหมายถึง สินค้าค้างสต็อกที่ขายไม่ออก ใกล้เคียงด อายุ จึงเตรียมจะขายออกไปด้วยราคาถูก มักนิยมใช้ในแง่ไม่ดี เมื่อนำมาใช้กับบุคคลจึงใช้เพื่อตำหนิติเตียน เพราะขาดความสามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงได้

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

สร้าง ฉะ ชีช้า รมต. บ้าอำนาจ!

สรุป วิสามัญ 6 ศพ

17 ตร. ผิด

(มติชน 18 มิถุนายน 2541)

“ฉะ ชีช้า รมต. บ้าอำนาจ” เป็นโวหารประชดเหน็บแนมถึง บุคคลที่เป็นผู้รับใช้ และอยู่ใต้การปก บังดูแลของผู้มีอำนาจ ได้กระทำผิดคือ ตัดสินโทษฆ่าผู้อื่นไปถึง 6 ศพ โดยไม่ได้ไตร่ตรองหรือฟังคำสั่งใดๆ ในการทำผิดแต่ละครั้งก็ไม่มีใครสามารถเอาผิดได้ เพราะเกรงกลัวต่ออำนาจ แต่ครั้งนี้ พล.ต.สร้าง ได้

พยายามดำเนินการกับบุคคลเหล่านี้อยู่ ด้วยการใช้คำ “ฉะ” กับ “ชี้ช้า รमत.” (รमत. ย่อมาจาก รัฐมนตรี) ทำให้รู้สึกสะใจ และต้องการเป็นกำลังใจให้คนดีสามารถเอาชนะคนชั่วได้จริง

3. ไวยาหรานามนัย

การใช้ไวยาหรานามนัยเพื่อสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน มักสร้างให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์โกรธ เกลียด หรือเกรงกลัว ต่อบุคคลในข่าว ตัวอย่างได้แก่ แก๊งสวรรค์ ไฟใต้ 4 ตัวแสบ แก๊งกินเมือง สิงโตโหด ยี่มมือ สากกะเบือ ไอ้ตัวตุต และแดงโร่

ไวยาหรานามนัยที่สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมนิยมใช้มากที่สุด รองลงมาคือ ประเภทคุณภาพ และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ลากคอได้แล้ว 7 ตัวแสบ

แหกคุก

(ไทยรัฐ 28 ธันวาคม 2541)

“ตัวแสบ” เป็นไวยาหรานามนัย ที่ผู้เขียนใช้เรียกนักโทษแหกคุก 7 คน ผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกที่ผู้อ่านมีต่อบุคคลในข่าวคือ สะใจที่นักโทษร้ายเหล่านั้นถูกจับกุม และไม่สามารถสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นได้อีก

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

สากกะเบือลุย

ชุมทองโกโบริ

(สยามรัฐ 21 พฤศจิกายน 2541)

“สากกะเบือ” เป็นไวยาหรานามนัย ที่ผู้เขียนใช้เรียก ร.ต.ท. เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้อ่านคือ ขัน และย้อนคิดถึงตอนที่ ร.ต.ท.เขาวริน เคยเอาสากกะเบือไปเป็นอุปกรณ์ประกอบการพูดในสภาผู้แทนราษฎร การกระทำดังกล่าวเป็นที่กล่าวขาน และสร้างความขบขันให้แก่สมาชิกในสภา รวมถึงผู้สื่อข่าวที่อยู่ในเหตุการณ์ด้วย ดังนั้นในระยะหลังเมื่อกล่าวถึง ร.ม.ต.เขาวริน จึงมักจะใช้ “สากกะเบือ” เป็นสมญานามแทนการเรียกชื่อจริงของท่าน

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

แดลท์ ส.ส. เลี้ยง 'รธน.'

ยืมมือ ชรก. ทิ้งบทเหิน ล.

(มติชน 25 สิงหาคม 2541)

"ยืมมือ" เป็นโวหารนามนัย มีความหมายแทน การหลอกลวงใช้ มักนำไปกล่าวในแง่ลบ ในที่นี้หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้กลหลอกลวงใช้ข้าราชการให้เอื้อหรือสนับสนุนการนำงบประมาณจำนวนมากของชาติไปใช้ หัวข่าวนี้จะทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ไม่พอใจและนึกตำหนิการกระทำของ ส.ส. (ย่อมาจาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) และข้าราชการ

4. โวหารสัทพจน์

การใช้โวหารสัทพจน์เพื่อสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน ส่วนใหญ่มักสร้างอารมณ์ความรู้สึกโกรธ เคียด รัก และแฉ่มใส ตัวอย่างได้แก่ กรีด อัดเบรียง ไอ้ ฮีม บีม ไอ้ไฮ้ บิง ฮีม และอ้ออ้อ

โวหารสัทพจน์ที่ใช้สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยจะมีปริมาณในการใช้ใกล้เคียงกันทุกประเภท

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

'ชวน' แก้อ้อหา

ไอ้คุณพ่อไอเอ็มเอฟ

(ไทยรัฐ 25 พฤศจิกายน 2541)

"ไอ้" เป็นโวหารสัทพจน์ หมายถึง ตามใจ เอาอกเอาใจ ในบริบทผู้เขียนประชดประชัน นายชวน หลีกภัย และชี้ชวนให้ผู้อ่านร่วมโกรธ ที่ไปเอาอกเอาใจ IMF (กองทุนการเงินระหว่างประเทศ) มากเกินไป

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ไอ้ไฮ้! อาจหาญ

ไม้ตีบเพศแม่

(สยามรัฐ 12 ตุลาคม 2541)

"ไอ้ไฮ้" เป็นโวหารสัทพจน์ เกิดจากการเปล่งเสียงแสดงความตกใจหรือประหลาดใจ แต่ในบริบทนี้แสดงความรู้สึกประชดประชันต่อการกระทำของบุคคลชื่ออาจหาญ โดยแสดงความประหลาดใจที่เขาไม้ตีบ คือ กระตีบเพศแม่คือ ผู้หญิง โวหารนี้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกไม่ชอบ และหมิ่นนายอาจหาญ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

'มท.ปิ้ง' ทาทูน 380 ล.

'หวย' ลู๊ยาบ้า

เสนอกองสลาทชาย

(มติชน 26 กันยายน 2541)

'ปิ้ง' เป็นโวหารสัพพจน์ ใช้แทนเสียงของความคิด ในที่นี้หมายถึง คิดออก คิดได้ สื่ออารมณ์ความรู้สึกที่แจ่มใส และยินดีที่กระทรวงมหาดไทยสามารถหางบประมาณมาใช้จ่ายในการกำจัดยาบ้าได้

5. โวหารอติพจน์

การใช้โวหารอติพจน์สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน จะสร้างอารมณ์ความรู้สึกกลัว ขยะแขยง และโกรธ ตัวอย่างได้แก่ ปอดกระเส่า หนีตาย ไซ้เน่าถล่มเวที และซูดเลือด

โวหารอติพจน์ที่สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากที่สุด ส่วนที่นิยมใช้ใกล้เคียงกันคือ ประเภทคุณภาพ และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

'ผี' น้อง 'สุวิทย์'

ตร.ปอดกระเส่า

(ไทยรัฐ 24 กรกฎาคม 2541)

"ปอดกระเส่า" เป็นโวหารอติพจน์ ในบริบทนี้หมายถึง ตกใจกลัวจนทำอะไรไม่ถูก เป็นพฤติกรรมของตำรวจ ที่กลัวจนสั่นลานและรู้สึกร้อนๆ หนาวๆ เพราะกลัวว่า ตนจะเดือดร้อนด้วยไปจับน้องชายของบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลทางการเมือง ผู้อ่านจะรู้สึกเห็นใจตำรวจคนดังกล่าว เพราะเขาต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของเขา และเกลียดชัง "น้องและสุวิทย์"

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ไวยค่าเทอมโหด

ซูดเลือด 6 เท่าตัว

(สยามรัฐ 17 พฤษภาคม 2541)

"ซูดเลือด" เป็นโวหารอติพจน์ เปรียบการเรียกเก็บค่าเล่าเรียนเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก ว่าเหมือนการ "ซูดเลือด" เพราะปกติเลือดเป็นของเหลวที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการหล่อเลี้ยงส่วนต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ ดังนั้นโวหารนี้จึงสื่อว่า การเรียกเก็บค่าเล่าเรียนจำนวนมากมีผลทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้รับความ

เดือดร้อน ผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านคือ ไม่พอใจ และโกรธแค้นแทนผู้ปกครองที่ได้รับความเดือดร้อน

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

แฉ รร.แดนเถื่อน

ครูหนีตายแล้ว 7 คน

(มติชน 14 มีนาคม 2541)

“หนีตาย” เป็นโวหารอธิพจน์ หมายถึง หนีเอาชีวิตรอด ผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกคือ ทำให้รู้สึกกลัวแทนบุคคลดังกล่าว ผู้อ่านจะนึกถึงภาพความทุกข์ยากของครูที่ต้องหนีตาย และเห็นใจสงสารที่ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข ต้องหวาดระแวงและรู้สึกไม่ปลอดภัย

6. โวหารบุคลาธิษฐาน

การใช้โวหารบุคลาธิษฐานสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน มักเกิดจากการสมมุติสิ่งไม่มีชีวิต และนามธรรม ให้มีอารมณ์หรือกริยาอาการเยี่ยงมนุษย์ ตัวอย่างได้แก่ มาตราการโหด ค่าเทอมโหด ดอกกุ๊ยโหด บอลหืดจับ และยาบ้ามาตุ

โวหารบุคลาธิษฐานที่สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ และประชานิยม โดยประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทประชานิยม

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ชวนจี้แบงก์ชาติ

เร่งลดดอกกุ๊ยโหด

(สยามรัฐ 4 กรกฎาคม 2541)

“ดอกกุ๊ยโหด” เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน เกิดจากการนำพฤติกรรมความรุนแรงคือ “โหด” ซึ่งหมายถึง ชั่ว ร้าย มาใช้กับ “ดอกเบียเงินกู๊” ซึ่งหมายถึง เงิน ค่าตอบแทนที่ผู้กู้ต้องจ่ายให้ธนาคาร เพื่อทดแทนการค้างชำระหนี้ อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดแก่ผู้อ่านคือ ความรู้สึกเห็นใจผู้กู้ที่ถูกขูดรีดดอกเบีย และรู้สึกนิยมการกระทำของ นายชวน หลีกภัย

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ยาบ้ามาตุ 10 ศพ

ตอกหัว!

สะกดผีตายโหง

(ไทยรัฐ 9 สิงหาคม 2541)

“ยาบ้าฆ่าดู” เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน เกิดจากการนำพฤติกรรมความรุนแรงโหดร้ายคือ “ฆ่าดู” ด้วยการตอกหัว มาใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตคือ “ยาบ้า” ซึ่งหมายถึง ยาเสพติดชนิดหนึ่งที่มีฤทธิ์ร้ายแรง ในบริบท หมายถึง พ่อค้ายาบ้าสั่งฆ่าล้างแค้นกันเองและเสียชีวิตถึง 10 ศพ อารมณ์ความรู้สึกที่ผู้อ่านได้รับคือ ความรู้สึกสยดสยองและหัวนเกรงต่อภัยอันตราย

7. โวหารอวัตพากษ์

การใช้โวหารอวัตพากษ์สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน มักเป็นคำหรือกลุ่มคำที่สร้างอารมณ์ความรู้สึกทุกข์ มีความหวัง โกรธ และกลัว ดังตัวอย่างได้แก่ รักชม สถานฝัน ทูบค่าบาท และหุ่นบาทพุ่ง

โวหารอวัตพากษ์ที่สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกผู้อ่าน จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ และประชนนิยม โดยประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทประชนนิยม

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

เต่ากร้าวทำรบ

แก๊งทุบค่า บาท

(สยามรัฐ 6 มิถุนายน 2541)

“ทุบค่าบาท” เป็นโวหารอวัตพากษ์ โดยใช้คำกริยา “ทุบ” ซึ่งปกติจะใช้กับบุคคลหรือสิ่งของที่ สามารถจับต้องได้ แต่ในบริบทนี้นำมาใช้กับนามธรรมคือ ค่าเงิน “บาท” กลุ่มคำดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกหัวนเกรงที่มีกลุ่มบุคคลไม่หวังดีทำให้เงินบาทมีค่าน้อยลง ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชนนิยม เช่น

เมีย ‘อุเทน’ เอื่อม

แฉรักชม

ฟิ่งตำรวจหย่า

(ไทยรัฐ 18 กุมภาพันธ์ 2541)

“รักชม” เป็นโวหารอวัตพากษ์ ที่เกิดจากการนำค่านามธรรมคือ “รัก” ซึ่งมักนิยมใช้กับสัมผัสทางใจมาใช้กับคำบ่งบอกรสชาติที่บุคคลไม่พึงปรารถนาคือ “ชม” เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกสงสาร เห็นใจในความไม่สมหวังในความรักของภรรยาอุเทน

8. โวหารลดความหมายของคำ

การใช้โวหารลดความหมายของคำสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกแก่ผู้อ่าน คือ การใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำที่มีความรุนแรง ส่วนใหญ่เพื่อความสุภาพในการสื่อสาร ตัวอย่างได้แก่ นักตั้ง จุก และพิลึก

โวหารลดความหมายของคำ ที่สร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกผู้อ่าน จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมและประเภทคุณภาพ โดยประเภทประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

นิ้วโป้งพารวย

คุณยายนักตั้ง

(ไทยรัฐ 13 มกราคม 2541)

“นักตั้ง” เป็นโวหารลดความหมายของคำ หมายถึง บุคคลที่น่าขงไปจำนำที่โรงรับจำนำบ่อยครั้ง เมื่อขาดเงิน วิธีการคือนำของไปวางไว้เพื่อประกันการชำระหนี้ และก่อนจะได้รับเงินจากการตีราคาของ ผู้รับเงินจะต้องพิมพ์นิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ลักษณะการพิมพ์ลายมือนี้ น่าจะเป็นที่มาของคำ “ตั้ง” ความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการสื่อคือ ชื่นชมต่อพฤติกรรมของหญิงชราที่หาเลี้ยงชีพตนเองจนรวย ด้วยการเป็นนายหน้ารับนำของไปจำนำแทนผู้อื่นที่ไม่กล้าเข้าโรงรับจำนำ เพราะรู้สึกอาย ในขณะที่หญิงชราดังกล่าวไม่ได้รู้สึกอายและกลับใช้เป็นช่องทางในการทำมาหากินได้

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

พิลึก ราคากลาง ‘เมล็ดผัก’

‘แพง’ ไซ้เหตุ

(มติชน 30 กันยายน 2541)

“พิลึก” เป็นโวหารลดความหมายของคำ หมายถึง ผิดปกติ แปลกประหลาด ชอบกล สื่อความรู้สึกเคลือบแคลงสงสัยต่อพฤติกรรมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดซื้อเมล็ดพันธุ์พืช เพราะแทนที่จะเลือกซื้อจากรายที่เสนอราคาต่ำสุด กลับไปเลือกซื้อจากรายที่เสนอราคาสูง

นอกจากนี้ยังปรากฏการโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกหรือมีอารมณ์ร่วมกันกับผู้เขียนหัวข้อข่าว โดยใช้โวหารอุปมา แต่จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตัวอย่างเช่น

ทวี’ ยอมเลิกเปิดโปงฮั้ว

เย้ย ‘ชวน’ อุ้ม ‘สุเทพ’ ตั้งดวงใจ

(มติชน 20 กรกฎาคม 2541)

“ชวนอุ้มสุเทพดวงใจ” เป็นโวหารอุปมา เกิดจากการนำเอาคำที่มีความหมายว่า ให้ความรักหรือให้การช่วยเหลือคือ “อุ้ม” มาใช้กับอวัยวะส่วนสำคัญในร่างกายคือ “ดวงใจ” โดยใช้คำ “ตั้ง” ซึ่งหมายถึง เช่นอย่าง ราวกับ คล้าย เหมือน เป็นคำเชื่อม เป็นการเปรียบเทียบว่า “สุเทพ” เป็นเหมือน “ดวงใจ” ของ “ชวน” อารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการสื่อคือ การประชดประชันที่ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นแสดงท่าทีปกป้องพวกพ้องของตนมากเกินไป

ผลการใช้โวหารแต่ละประเภทในหัวข้อหนังสือพิมพ์รายวัน เพื่อสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก ปรากฏว่า มีการใช้โวหาร 9 ประเภท โดยมีโวหารที่นิยมใช้มากใน 3 อันดับแรกคือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารกล่าวเย้ยกล่าวประชด และโวหารนามนัย และหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากที่สุด รองลงมาคือ ประเภทประชานิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

การชี้แนะภาพในใจ

การพาดหัวข่าวเพื่อชี้แนะภาพในใจ มีการใช้โวหาร 8 ประเภท คือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารอติพจน์ โวหารบุคลาธิษฐาน โวหารนามนัย โวหารแฝงนัย โวหารปฏิรูปพจน์ โวหารอ่าวตพากษ์ และโวหารอุปมา

1. โวหารอุปลักษณ์

การใช้โวหารอุปลักษณ์เพื่อให้ผู้อ่านนึกคิดเห็นภาพ มักชี้แนะภาพพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคล โดยนำสิ่งที่ต่างกัน 2 สิ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบให้ผู้อ่านนึกถึงภาพเหตุการณ์ โดยสิ่งทีนิยมนำมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของบุคคลจะมีลักษณะคล้ายกับสิ่งที่นำเสนอเพื่อชี้แนะสาระสำคัญ ตัวอย่างได้แก่ เสียบ ถล่ม ไร่น้ำหนัก จวบปากกัน ฟันธง ตั้งทัพ รุมทิ้ง รักคุด ไช่ดาว ไช่กูเหลือมยักษ์ หัก มั่นหยด ทะเลรัก ล้างบาง ส่วยแตก ยั้งดาบ สวนหมัด ส่วยแตก เด้ง เกือบตาย คลื่นยักษ์ ย่ำ หักด่าน ฟัน ชักฟอก หัว ผสมพันธ์ พุงกาง ชิงไช่ก๊อก อัดบ้ำจี้ ทิ่มหมัด เสียบ ชง ฟันและไช่ก๊อก บริษัทยักษ์ ลงดาบ จูย์ักษ์ ไช่จูย์ักษ์ กรูแตก รุมทิ้ง รือเชือด รุมยา กลืนเลือด 5 นาทีดินพรวด ลงแล้ แร้งรุม ลับดาบ ทิ้งสมบัติ ยาและ ดวงกุด ชน หักดิบ ฟอกตัว หดเส้นตาย วงแตก ชักฟอก ซากศพ อัด คลื่นยักษ์ สั่งล้างลิ้นซาก แบะท่าขอผสม ทิ้งจบ ชุด เปลือย ชิดเส้นตาย และที่

โวหารอุปลักษณ์ที่ชี้แนะให้เกิดภาพในใจ จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท และประเภทที่นิยมใช้มากที่สุด คือคุณภาพ รองลงมา คือประเภทประชานิยมและประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ลงแล้ว 46 ผู้ว่า

ปี อบจ.ลาออก

(สยามรัฐ 29 พฤศจิกายน 2541)

“ลงแล้ว” เป็นโวหารอุปลักษณ์ เกิดจากการนำคำที่เป็นวิธียกคำสั่งให้มาปฏิบัติตามคือ “ลงแล้ว” มาใช้เปรียบเทียบกับ การออกคำสั่งของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา การเปรียบเทียบบังกล่าวทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของการออกคำสั่ง เพื่อให้กระทำตาม โดยเร่งรัดให้ดำเนินการ เป็นเหมือนการลงโทษ ในบริบทนี้ เป็นการออกคำสั่งของผู้บริหารกระทรวงมหาดไทยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 46 คน เร่งดำเนินการให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ลาออกจากตำแหน่ง

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ออย-จอย-ดอม

ลุย ทะเลรัก

(ไทยรัฐ 20 ธันวาคม 2541)

“ทะเลรัก” เป็นโวหารอุปลักษณ์ ที่เกิดจากการนำคำ “ทะเล” ซึ่งแทนภาพความกว้าง ใหญ่ และลึก ที่ยากจะหยั่งหรือวัดได้ มาเปรียบเทียบกับ “ความรัก” ของกลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการบันเทิง ซึ่งวัตถุประสงค์ของผู้เขียนอาจเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านเห็นภาพของความรักที่ยิ่งใหญ่ลึกซึ้ง จึงต้องศึกษาค้นคว้าต่อไปเรื่อยๆ จนไม่มีวันสิ้นสุดดังเช่นทะเล

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

‘จิว’ ผนิก ‘กร’ รวม

‘2 ขั้ว’ ระอุ!

‘ชาน’ แปะท่าขอผสม น้ำชาติ

(มติชน 19 เมษายน 2541)

“แปะท่าขอผสม” เป็นโวหารอุปลักษณ์ ที่เกิดจากการนำภาพพฤติกรรมที่สื่อความหมายไปในทางเพศคือ “แปะท่า” และ “ขอผสม” ซึ่งมีความหมายว่า พร้อมเสมอที่จะเสพสม มาเปรียบเทียบกับคำที่หมายถึง การขอความร่วมมือซึ่งในที่นี้คือการที่รัฐบาลขอความร่วมมือจากพรรคชาติพัฒนาซึ่งเป็นพรรคร่วมรัฐบาล

2. โวหารอติพจน์

การใช้โวหารอติพจน์เพื่อให้ผู้อ่านนึกคิดเห็นภาพ มักชี้แนะภาพในด้านไม่ดีคือ ให้ภาพความรุนแรงเกินจริงมากกว่าชี้ภาพในด้านดีเพื่อสร้างสรรค์ คำชี้ภาพส่วนใหญ่จะเป็นภาพความรุนแรงในการตัดสินปัญหา

ของคนในสังคม ตัวอย่างคำได้แก่ ทูบ ศก.โลก เขย่าซ้ำ เลือดท่วม ถล่ม และ ผ่า 4 แเบงก์ ลั่นไล่ เลือดท่วม ทำมหาดไทยพัง อัดและ และ ตร.ยับ นอกจากนี้ยังสื่อภาพความไม่มีสัมมาคารวะต่อบุคคลสำคัญ ตัวอย่างได้แก่ อัดและ เต็มแล้ว เต็ม ซ้ำกลิ้ง และชายตัว และภาพที่สื่อถึงสภาพความเสียหายจากธรรมชาติ ตัวอย่างได้แก่ จมหายทั้งเมือง และเพลิงยึดเมือง

โวหารอติพจน์ที่ชี้แนะภาพในใจ จะปรากฏใช้ในหัวข้อหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท และประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ คุณภาพ รองลงมาคือ ประเภทประชานิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

สลัดแผ่นดินไหว

ฝั่ง 5 พันศพ

จมหายทั้งเมือง

(สยามรัฐ 2 มิถุนายน 2541)

“จมหายทั้งเมือง” เป็นโวหารอติพจน์ที่มีลักษณะเด่นในการสื่อภาพให้ผู้อ่านนึกเห็นได้อย่างชัดเจน คือ ภาพที่เมืองทั้งเมืองถูกฝัง จากเหตุแผ่นดินไหวจนไม่สามารถเห็นอาคารสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งมีชีวิต เป็นภาพความรุนแรงที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกกลัวมากเกินไปเกินกว่าเหตุ ทั้งที่ความเป็นจริงอาจเป็น ณ จุดใดจุดหนึ่งของเมืองเท่านั้น

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ขยี้ พรก. ไม่สะใจ

ถล่มต่อนอกสภา

(ไทยรัฐ 29 สิงหาคม 2541)

“ถล่ม” เป็นโวหารอติพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพคือ ความรุนแรงของการทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดพังทลายแบบไม่มีชิ้นดี แต่ในบริบทนี้ “ถล่ม” หมายถึงเพียงการตำหนิอย่างรุนแรงเท่านั้น ดังนั้นการใช้คำดังกล่าวจึงเป็นการนำเสนอภาพที่รุนแรงเกินความจำเป็น

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

‘เพลิง’ ยึดเมือง

บินว่อนจากทั่วสารทิศ

(มติชน 18 กุมภาพันธ์ 2541)

“เพลิงยึดเมือง” เป็นโวหารอติพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพความขยี้ขย้างของเพลิงที่มารวมตัวกันเป็นจำนวนมาก คือมีเป็นจำนวนมากจนคนจะไม่มีที่อยู่แล้ว เปรียบเหมือนจะถูก “ยึดเมือง” เป็นภาพที่เกินจริง เพราะอย่างไร สัตว์พวกนี้ก็คงไม่มีเต็มเมืองอย่างภาพที่สื่อมากับหัวข้อนี้

3. โวหารบุคลาธิษฐาน

การใช้โวหารบุคลาธิษฐานเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความนึกคิดเห็นภาพอ่านเกิดความนึกคิดเห็นภาพตาม หัวข่าวที่น่าเสนอ มักชี้แนะภาพด้วยการนำคำที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตจิตใจมาทำให้มีพฤติกรรมเหมือนมีชีวิตจิตใจ ตัวอย่างได้แก่ อีสาน-เหนืออัมพาด แปรรูปพันพิช ปีเสือสุดดู สวยทางด่วนพื้น ขยะฉาวคายพิช รพ.อัมพาด และเอสดีเอสพันพิช

โวหารบุคลาธิษฐานที่ชี้แนะภาพ จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ คุณภาพ รองลงมาซึ่งนิยมใช้ในปริมาณที่ใกล้เคียงกันคือ ประเภทประชาชนนิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชาชนนิยม

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

สวยทางด่วนพื้น

รีด 5,000

นักเที่ยวมาเลย์

(สยามรัฐ 16 กรกฎาคม 2541)

“สวยทางด่วนพื้น” เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน โดย “สวยทางด่วน” หมายถึง เงินที่ผู้ใช้รถจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อขอผ่านทาง กรณีที่เจ้าหน้าที่พบว่า รถยนต์ๆ บรรทุกน้ำหนักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การรับถือสวยถือเป็นการทุจริตของเจ้าหน้าที่ กริยา “พื้น” เป็นคำกริยาที่มักใช้กับบุคคล หมายถึง กลับมา หรือกลับคืนมาใหม่ “สวยพื้น” จึงทำให้ผู้อ่านเห็นภาพการทุจริตเกี่ยวกับการเก็บสวยทางหลวงโดยมิชอบว่ากำลังเกิดขึ้นอีกหลังจากที่เจียบหายไปเพราะมีการกวัดขังและปราบปรามในช่วงหนึ่ง

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม เช่น

แปรรูปพันพิช

ควม.ชวน

ชัดกันฝุ่นตลบ

(ไทยรัฐ 21 พฤษภาคม 2541)

“แปรรูปพันพิช” เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน ที่เกิดจากการนำคำ “แปรรูป” ซึ่งหมายถึง การนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแปรสภาพไปจากเดิม ในที่นี้หมายถึง พระราชบัญญัติ (พรบ.) แปรรูปรัฐวิสาหกิจ มาใช้ร่วมกับกริยา “พันพิช” ซึ่งหมายถึง พุดเปิดเผยความจริงออกมา ในที่นี้คือ การเปิดเผยรายชื่อบุคคลที่ทุจริต โกงกินเกี่ยวกับพระราชบัญญัติแปรรูปจนทำให้เกิดปัญหาหรือ “พิช” ขึ้นในรัฐบาล “ชวน” ลักษณะดังกล่าวให้ภาพประหนึ่งว่า กฎหมายแปรรูปสามารถพุดได้หรือมีพฤติกรรมอย่างมนุษย์ เพราะสามารถเปิดโปงรายชื่อผู้ทุจริตและก่อให้เกิดปัญหาได้ โวหารดังกล่าวส่งผลให้หัวข่าวน่าสนใจมากขึ้น

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ผล คปร. ทำ 3 บิ๊กลาออก

ชปท.อัมพาด!

'จิว' เตือนต้องเป็นธรรม

(มติชน 5 พฤษภาคม 2541)

"ชปท.อัมพาด!" เป็นโวหารบุคลลาธิษฐาน เกิดจากการนำชื่อหน่วยงานคือ "ชปท" (ธนาคารแห่งประเทศไทย) ซึ่งตามปริบทหมายถึง ระบบการทำงานของธนาคารแห่งประเทศไทย มาใช้กับคำ "อัมพาด" ซึ่งมักใช้กับบุคคลที่มีอวัยวะบางส่วนเช่น แขนขาเป็นต้น ตายไป กระตุกกระตักไม่ได้ หมายความว่า ทุกส่วนในหน่วยงานดังกล่าวหยุดการทำงานทุกอย่าง ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพว่า ขณะนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้

4. โวหารนามนัย

การใช้โวหารนามนัยเพื่อให้ผู้อ่านคิดนึกเห็นภาพตามหัวข่าว มักชี้แนะภาพด้วยการนำคำ หรือกลุ่มคำซึ่งบอกลักษณะ หรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งไปแสดงความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด ตัวอย่างได้แก่ หยอดน้ำเกลือ ล้างครีว และชั๊กดาบ

โวหารนามนัยที่ชี้แนะภาพในใจ จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ดังตัวอย่าง

ลิเรียม- ทรุด!

หยอดน้ำเกลือ

(ไทยรัฐ 27 เมษายน 2541)

"หยอดน้ำเกลือ" เป็นโวหารนามนัย หมายถึง การเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล โดยแพทย์ต้องให้น้ำเกลือบำรุงแทนยาเพราะอ่อนเพลียมาก ทางการแพทย์ถือว่า การให้น้ำเกลือเป็นกระบวนการขั้นต้นที่จะใช้ในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่มีความอ่อนเพลียมาก ภาพที่ต้องการสื่อในหัวข่าวนี้นี้คือ ภาพของนักแสดงชื่อลิเรียมซึ่งร่างกายทรุดโทรมจนต้องนอนพักให้แพทย์ให้น้ำเกลือในโรงพยาบาล

5. โวหารแฝงนัย

การใช้โวหารแฝงนัยให้ผู้อ่านนึกคิดเห็นภาพในหัวข่าวที่นำเสนอ มักชี้แนะภาพด้วยการนำคำที่มีเจตนาสื่อสารให้แตกต่าง หรือตรงข้ามกับความหมายตามตัวอักษร ตัวอย่างได้แก่ ยิวเสขวงถิวชั๊กดิน และเจ้าสำนักมั่วชี จะปรากฏใช้เฉพาะในเนื้อหาข่าวสังคม-วัฒนธรรม ของหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม

ล้อมจับคาฤๅ

เจ้าสำนักมัวซี

(ไทยรัฐ 7 กันยายน 2541)

“เจ้าสำนักมัวซี” เป็นโวหารแฝงนัยที่น่าค่า “เจ้าสำนัก” ซึ่งหมายถึง พระระดับเจ้าอาวาส ซึ่งที่เป็นที่ศรัทธาของชาวพุทธทั่วไป มาแสดงพฤติกรรมที่ผิดวินัยสงฆ์อย่างรุนแรงด้วยใช้คำ “มัว” ซึ่งหมายถึง การมีเพศสัมพันธ์กับ “ซี” เป็นการเสนาภาพที่ไม่เหมาะสมในความรู้สึกของชาวพุทธทั่วไป

6. โวหารปฏิรูปพจน์

การใช้โวหารปฏิรูปพจน์เพื่อให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพตามหัวข่าวที่น่าเสนอ มักชี้ภาพด้วยการนำสำนวนที่คุ้นหูมาใช้ ตัวอย่างได้แก่ สาวไส้กันและ สาวไส้ และคอขึ้นเขียง

โวหารปฏิรูปพจน์ที่ชี้แนะภาพในใจ จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม โดยประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากกว่าประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

หวังใหม่ร้อน

สาวไส้กันและ

(สยามรัฐ 6 กุมภาพันธ์ 2541)

“สาวไส้กันและ” เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ ที่เกิดจากสำนวนที่คุ้นหูคือ “สาวไส้” หมายถึง นำความลับที่ไม่ควรเปิดเผยไปบอกให้คนอื่นรู้ (มักใช้ในทางไม่ดี) มาใช้ร่วมกับคำวิเศษณ์ “กันและ” ซึ่งเป็นการย้ำความว่า แฉความไม่ดีกันอย่างหนัก การใช้โวหารนี้ช่วยสื่อภาพความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงภายในพรรคความหวังใหม่

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

อธิบดีป่าไม้หนาวคอขึ้นเขียง

มีชื่อติดไผ่ผลสอบ ‘สาละวิน’

(มติชน 3 เมษายน 2541)

“คอขึ้นเขียง” เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ ที่เกิดจากสำนวนที่คุ้นหูคือ “ขึ้นเขียง” กับคำว่า “คอ” มาประสมกัน เพื่อเน้นความหมายว่า กำลังตกอยู่ในภาวะถูกลงโทษจนเหมือนใกล้ตาย แทบไม่มีทางจะต่อสู้อำนาจเพื่อเอาชีวิตรอดได้เลย การชี้แนะภาพในใจนี้คือ อธิบดีกรมป่าไม้ถูกตัดสินลงโทษคดีทุจริตป่าไม้สาละวินโดยเจ้าหน้าที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือเอาตัวรอดไม่ได้

นอกจากนี้ยังปรากฏการโน้มน้ำหนักให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพ โดยใช้โวหารอ่าวตพากษ์ และโวหารอุปมา โดยโวหารอ่าวตพากษ์จะใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และโวหารอุปลักษณ์จะใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ

ตัวอย่างหัวข่าวที่เป็นโวหารอ่าวตพากษ์จากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ปุมพินัยกรรม

ซูม่า - สาวหล่อ

(ไทยรัฐ 24 ธันวาคม 2541)

“สาวหล่อ” เป็นโวหารอ่าวตพากษ์ เกิดจากการใช้คำที่ผิดไปจากธรรมดา ในที่นี้คือ “หล่อ” ซึ่งปกติจะใช้ชมความงามทางร่างกายของเพศชาย แต่ในบริบทนี้ผู้เขียนนำมาใช้กับเพศหญิง ภาพในใจที่ปรากฏขึ้นแก่ผู้อ่านคือ ผู้หญิงที่มีหน้าตาคมเข้ม หรือมีส่วนละม้ายไปทางผู้ชายมากกว่าผู้หญิง หรือความหมายแฝงอาจหมายถึง ผู้หญิงที่มีจิตใจเบี่ยงเบนไปชอบผู้ชายด้วยกัน

ตัวอย่างหัวข่าวที่เป็นโวหารอุปมาจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ตะลึงเด็ก 3 เดือน

หัวโตกว่าแตงโม

(สยามรัฐ 10 มกราคม 2541)

“หัวโตกว่าแตงโม” เป็นโวหารอุปมา เกิดจากการนำอวัยวะที่โตผิดปกติของบุคคลในที่นี้คือ “หัวโต” มาเปรียบเทียบกับขนาดผลไม้ประเภทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับศีรษะคือ “แตงโม” ในบริบทนี้เป็นการเปรียบเทียบให้ภาพขนาดศีรษะของทารกอายุ 3 เดือนว่าหัวโตเท่าผลแตงโม

ผลการใช้โวหารเขียนหัวข่าว เพื่อชี้แนะภาพของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า โวหารที่นิยมใช้มาก 3 อันดับแรกคือ โวหารอุปลักษณ์ โวหารอติพจน์ และโวหารบุคลาธิษฐาน โดยหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพจะนิยมใช้มากที่สุด รองลงมาคือ ประเภทประชานิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

การดึงดูดความสนใจ

การพาดหัวข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจ มีการใช้โวหาร 8 ประเภท คือ โวหารนามนัย โวหารปฏิรูปพจน์ โวหารสัทพจน์ โวหารบุคลาธิษฐาน โวหารอุปลักษณ์ โวหารอติพจน์ โวหารแฝงนัย และโวหารประชดเหน็บแนม

1. ไวยาหรณามนัย

การใช้ไวยาหรณามนัยเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน มักเกิดจากการใช้คำสมญานามเรียกตามบุคลิกลักษณะและเอกลักษณ์ของกลุ่มบุคคล เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำซากในการเรียกขาน ตัวอย่างเช่น แสปล ผู้ดี โคนม กังหัน วิสกี ทิมโก้ ซีเมมา แซมบ้า อัศวินสีส้ม แชนก สาก ภูเขา หานตะวัน สิงโต ตราไก่ ซามูไร โสม และปลาไหล

ไวยาหรณามนัยที่มีผลต่อการดึงดูดความสนใจ จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท และประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ คุณภาพ รองลงมา คือประชนนิยม และกึ่งคุณภาพกึ่งประชนนิยม ตามลำดับ ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

‘แซมบ้า’ ฟุตบอลทีม

ถล่มดัตช์

ลุนแซมปี 5 สมัย

(สยามรัฐ 8 กรกฎาคม 2541)

“แซมบ้า” หมายถึง ทีมฟุตบอลชาติบราซิล ทั้งนี้เพราะ “แซมบ้า” เป็นจังหวะการเต้นรำที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวบราซิล และทั่วโลกรู้จัก ดังนั้นการใช้ “แซมบ้า” จึงสามารถดึงดูดความสนใจได้ดีกว่า “บราซิล”

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชนนิยม เช่น

แพ้แต่เข้ารอบ

โคนมจุก

ไปเจอโนเรีย

(ไทยรัฐ 26 มิถุนายน 2541)

“โคนม” คือ ทีมฟุตบอลชาติเดนมาร์ก ทั้งนี้เพราะประเทศเดนมาร์กเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหลัก ดังนั้นการเรียก “โคนม” แทนชื่อทีมหรือประเทศจึงเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำ ทำให้หัวข้อข่าวน่าสนใจ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชนนิยม เช่น

‘น้ำ’ ประกาศกลางวันเกิด

รวม ‘ปลาไหล’

(มติชน 7 เมษายน 2541)

“ปลาไหล” หมายถึง พรรคชาติพัฒนา เป็นสมญานามที่ได้รับเมื่อประพุดิตัวสิ้นไหล ไปตามเสียงพรรคข้างมาก

2. โวหารปฏิรูปพจน์

การใช้โวหารปฏิรูปพจน์เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน มักเกิดจากการใช้สำนวนไทยที่คุ้นหู ตัวอย่างเช่น ตีท้ายครีว หนอนบ่อนไส้ คว้าน้ำเหลว ได้ที่ชี้แพะไล่ อ่างน้ำชุ่นๆ และจับขึ้นเขียง การใช้พฤติกรรมและผลงานที่คุ้นเคยของบุคคลและองค์กร ตัวอย่างเช่น วิญญาณไมค์ ธรรมกลาย มารารอน เลิกแล้วคะ เก้าอี้ขาใครอย่าแตะ และดีเดย์ และสุดท้ายเกิดจากการใช้ชื่อตัวละครจากภาพยนตร์ที่คุ้นเคย ตัวอย่างเช่น เสือใบ โรส ฉันทนา และเอเสียน

หัวข้อที่ใช้โวหารปฏิรูปพจน์เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ประชานิยม รองลงมาคือ ประเภทคุณภาพ และประเภทกึ่ง-คุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สวมวิญญาณไมค์

ปากสู้บิน

กัศนายจ้างหุขาด

(ไทยรัฐ 13 สิงหาคม 2541)

“สวมวิญญาณไมค์ปากสู้บิน” เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ เกิดจากการใช้พฤติกรรมของบุคคลที่รู้จักกันทั่วไป ในที่นี้คือ ไมค์ ไทสัน นักมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดังซึ่งเคยใช้ปากกัดหูคู่ต่อสู้ระหว่างการชกจนเลือดกบหู และถูกจับให้แพ้เพราะผิดกติกา ผู้เขียนได้นำพฤติกรรมนี้มาใช้กับพฤติกรรมของลูกจ้างที่กระทำต่อนายจ้างตามข่าว ทั้งนี้เพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

จิ้มทาเถรกำหราบ

ธรรมกลาย

(สยามรัฐ 12 ธันวาคม 2541)

“ธรรมกลาย” เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ เกิดจากการนำชื่อของลัทธิทางศาสนา คือ “ธรรมกาย” มาดัดแปลงคำทำให้ความหมายเปลี่ยนไป คือการเปลี่ยนเสียงอักษรจาก /ก/ เป็น /กล/ นั่นคือ จาก “ธรรมกาย” ซึ่งหมายถึง กายคือธรรม ได้แก่ พระมหากษัตริย์คุณ พระปัญญาคุณ และบริสุทธิ์คุณ หรือหมายถึง พระนามหนึ่งของพระพุทธเจ้า ตามคติมหายานเชื่อว่า ได้แก่ พระวิญญูณบริสุทธ์ของพระพุทธเจ้า เปลี่ยนเป็น “ธรรมกลาย” ซึ่งหมายถึง คุณความดีหรือคำสอนในศาสนาที่เปลี่ยนแปลงไป การเล่นคำและความหมายดังกล่าวทำให้ข่าวนี้นำสนใจยิ่งขึ้น

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

จับเจ้าคณะตำบลสระบุรี

มุดมุ้ง 'สีกา'

อ้างน้ำซุ่นๆ มาเชียร์บอล

(มติชน 22 มิถุนายน 2541)

“อ้างน้ำซุ่นๆ” เป็นโวหารปฏิรูปพจน์ เกิดจากการนำสำนวนไทย มาเปรียบเทียบกับคำแก้ตัวของพระภิกษุที่กระทำผิดวินัยช้อกามาเพื่อให้พ้นผิด ทั้งที่เป็นไปไม่ได้ การนำสำนวนมาใช้ในการพาดหัวข่าวทำให้ผู้อ่านสนใจคิดและต้องการทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

3. โวหารสัทพจน์

การใช้โวหารสัทพจน์เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน มักเกิดจากการใช้คำเพื่อเลียนเสียงที่เกิดจากธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น กระหึ่ม ฮือ บึง เฮ แซด โฮ และบีม และการเล่นสัมผัสสระสัมผัสอักษร ตัวอย่างได้แก่ ฮือฮา พิลึกกึกกือ โลโซลันเช็ก และชมชานซอน

หัวข่าวที่ใช้โวหารสัทพจน์เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม รองลงมาคือ ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ศิษย์หลวงตาจันทร์โต้

ยันสีกแต่ตัว

แซดหนี

(มติชน 14 มีนาคม 2541)

“แซด” เป็นโวหารสัทพจน์ หมายถึง พุดลือกันจนทั่ว เสียงแซงแซงไม่ได้ศัพท์ ในบริบทนี้ คือการกล่าวถึงสาเหตุที่หลวงตาจันทร์ต้องสึกหรือลาสิกขาบท เพราะต้องการหนีปัญหาด้วยการ “สีกแต่ตัว” คือ ยอมออกจากเพศสมณะ แต่หากมีโอกาสจะกลับมบวชเป็นพระอีก การใช้คำว่า “แซด” สามารถดึงดูดความสนใจ เพราะเป็นภาษาปาก ที่หมายถึงการให้เสียงในลักษณะเชิญชวนให้ผู้อ่านคอยติดตามข้อเท็จจริง

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

โลโซ ลันเช็กต์

พระเอกจนมุม

(ไทยรัฐ 20 กรกฎาคม 2541)

“โลโซลันเช็ก” เป็นโวหารศัพท์พจน์ที่เกิดจากการเล่นเสียงสัมผัสอักษร เสียง /ล/ และ /ซ/ สลับกัน รวมถึง 4 คำ การเล่นคำดังกล่าวทำให้หัวข่าวน่าสนใจ เพราะคำคล้องเสียงทำให้สามารถอ่านได้คล่อง และสามารถทราบสาระเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว โดยหัวข่าวนี้อ้างถึง นักร้องนำของวงโลโซว่า มีผู้หญิงที่เกี่ยวข้อง ด้านชู้สาวหลายคน

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

พบเบาะแส ‘นักโทษ’ แหกคุก

ชมชานช่อนใน ‘หนองไม้แดง’

(สยามรัฐ 6 มีนาคม 2541)

“ชมชานช่อน” เป็นโวหารศัพท์พจน์ที่เกิดจากการเล่นเสียงสัมผัสอักษร เสียง /ช/ ถึง 3 เสียง การใช้อ้างกล่าวทำให้หัวข่าวน่าสนใจ เพราะนำเสียงที่สื่อออกมาทำให้ผู้อ่าน สามารถจินตนาการเห็นสภาพความทุกข์ทรมานที่เกิดการหลบหนีอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

4. โวหารบุคลาธิษฐาน

การใช้โวหารบุคลาธิษฐานเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน มักเกิดจากการทำให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต มาแสดงพฤติกรรมคล้ายมีชีวิต มีตัวอย่างได้แก่ อหิวาต์ถล่มอีสาน อดถ้ากระบอกร้อนคร่าชีวิต พระพุทธเจ้าดำหนิ หวยสุ้ยบ้า เดือนไร่อ้อย ป่อน้ำผึ้ง กลิ่นชีวิต กรรมรุ่มชั้ว ขวัญผ่อ และระยองตื่นสารพิษท่วม

หัวข่าวที่ใช้โวหารบุคลาธิษฐานเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้ จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม รองลงมาคือ ประเภทประชานิยม และประเภทคุณภาพ ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

‘อหิวาต์’ ถล่มอีสาน!

‘กาฬสินธุ์’ ป่วย 200

(มติชน 6 มีนาคม 2541)

ในหัวข่าวนี้อาศัยโวหารบุคลาธิษฐาน ได้แก่ ‘อหิวาต์ถล่มอีสาน’ และ ‘กาฬสินธุ์ป่วย 200’ ประโยคแรกใช้คำซึ่งเป็นชื่อของโรคชนิดหนึ่งคือ ‘อหิวาต์’ ให้แสดงกริยาเหมือนจะทำสงครามกับภาคอีสานและอีกประโยคเกิดจากการนำชื่อจังหวัดคือ ‘กาฬสินธุ์’ มาแสดงกริยาอาการว่ามีอาการป่วย การใช้โวหารบุคลาธิษฐานทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของข่าวได้โดยอาศัยบริบท และทำให้น่าสนใจกว่าการกล่าวแบบตรงไปตรงมา

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

สาสมกรรมรูมชั่ว

3 ทรรศนชัยกาม

(ไทยรัฐ 14 กุมภาพันธ์ 2541)

‘กรรมรูมชั่ว’ เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน เกิดจากการใช้นามธรรมคือ “กรรม” และ “ชั่ว” กับคำกริยา “รูม” ซึ่งหมายถึง การรวมตัวกันทำอย่างใดอย่างหนึ่ง สะท้อนความเชื่อว่าใครทำอะไรก็จะได้ผลอย่างนั้น การใช้กริยารูมทำให้รู้สึกว่ “กรรมรูมชั่ว” เหมือนมีชีวิต เป็นการทำให้ข่าวน่าสนใจเพิ่มขึ้นด้วยผู้อ่านจะสงสัยใคร่อ่านเพื่อให้หายกลางแกลง

ตัวอย่างหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

อึดถ้ำกระบอบก

สุ่มหัว-อาวุธ

หลอกมีปาฏิหาริย์

(สยามรัฐ 5 สิงหาคม 2541)

“อึดถ้ำกระบอบก” เป็นโวหารบุคลาธิษฐาน เกิดจากการนำคำนามที่เป็นสถานที่คือ “ถ้ำกระบอบก” ซึ่งเป็นสถานที่ที่รับบำบัดและรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดและต้องการเลิก มาแสดงพฤติกรรมเหมือนถูกกระทำจากบุคคล โดยใช้คำกริยา “อึด” ในที่นี้หมายถึง ถูกกล่าวหาว่ามีความผิดเพราะกระทำความผิดกฎหมาย ทำให้รู้สึกเหมือนถ้ำกระบอบกมีชีวิต สามารถกระทำพฤติกรรมเช่นมนุษย์ได้ หัวข่าวนี้จึงมีความน่าสนใจ

5. โวหารอุปลักษณ์

การใช้โวหารอุปลักษณ์เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน มักเกิดจากการนำสิ่งที่ต่างกัน ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบว่า สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง และสิ่งที่นิยมนำมาเปรียบเทียบมักเกิดจากการนำนามธรรมมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของบุคคล ตัวอย่างได้แก่ ถล่มไร่น้ำหนัก อึดถั่วดำ มรสุมรุม บัญชีหนี้เน่า พระกาฬ กลืนเลือด และปล้น

หัวข้อที่ใช้โวหารอุปลักษณ์เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ คุณภาพ รองลงมาคือ ประเภทประชานิยม และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

มรสุมรุม รัฐบาล

กรม. เคียด

(สยามรัฐ 21 พฤษภาคม 2541)

“มรสุม” เป็นโวหารอุปลักษณ์ เกิดจากการนำคำที่หมายถึง ภัยธรรมชาติมีผลการทำลายล้างที่รุนแรง คือ “มรสุม” มาเปรียบเทียบกับ ปัญหายุ่งยากที่ประดังเข้ามาให้ต้องขบคิดแก้ไข ด้วยการใช้คำ “รุม” ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่รู้เพราะ ปัญหาดังกล่าวคงไม่ใช่เรื่องธรรมดา จะต้องมีการเตรียมการและพร้อมจะรับมือกับทุกสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น เช่นเดียวกับการเตรียมพร้อมเมื่อต้องประสบกับพายุหนักที่เป็นภัยธรรมชาติ

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ถล่มไร่น้ำหนัก

‘ชน’ นิ่ง

ไม่ปรับรัฐบาล

(ไทยรัฐ 22 มีนาคม 2541)

“ถล่มไร่น้ำหนัก” เป็นโวหารอุปลักษณ์ เกิดจากการนำคำกริยาที่มีความหมายรุนแรงคือ “ถล่ม” ในที่นี้หมายถึง ว่ากล่าวหรือตำหนิอย่างรุนแรง มาใช้ร่วมกับคำที่มีความหมายขัดแย้งกันคือ “ไร่น้ำหนัก” หมายถึง ปราศจากเหตุผลที่ควรแก่การเชื่อถือ การใช้คำดังกล่าวสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้ดีกว่ากล่าวแบบตรงไปตรงมาว่า การอภิปรายไม่ไว้วางใจต่อฝ่ายรัฐบาลของฝ่ายค้านไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดหลักฐาน

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

หมอวอนตั้ง รมต. ใหม่

หยุดปล้น สธ.

เปิด “ปมฉาว” ไล่ รมช.

(มติชน 18 กันยายน 2541)

“ปล้น” เป็นโวหารอุปลักษณ์ เกิดจากการนำพฤติกรรม “ปล้น” ที่หมายถึง การลักลอบหรือช่วงชิงของจากผู้อื่นไปโดยไม่รู้ตัว มาเปรียบกับการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ซึ่งประชาชนเลือกให้เข้าไปทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ให้แก่ประชาชน ว่าเป็นผู้ปล้นเสียเองเหมือนโจร การเปรียบเทียบดังกล่าวทำให้น่าสนใจและอาจกระตุ้นเตือนให้ผู้กระทำผิดเกิดรู้สึกสำนึกได้บ้าง

6. โวหารอดิพจน์

การใช้โวหารอดิพจน์เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน ส่วนใหญ่เกิดจากการใช้คำหรือข้อความที่เกี่ยวกับการตาย ตัวอย่างเช่น เช่นปีเสือ เช่นพายุ เช่นไฟใต้ เช่นอันดามัน เช่นรัก และเช่นปีเสือ คำที่นิยมใช้คือ “เช่น”

หัวข้อที่ใช้โวหารอติพจน์ดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน จะปรากฏใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท โดยประเภทที่นิยมใช้มากในปริมาณที่ใกล้เคียงกันคือ ประชานิยม และคุณภาพ รองลงมาคือ ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

เผยนาที่ระทึก

7 ศพเช่นพายู

(ไทยรัฐ 4 กรกฎาคม 23541)

"เช่นพายู" เป็นโวหารอติพจน์ ที่สื่อความเชื่อเรื่องความมีอำนาจหรือความศักดิ์สิทธิ์ของธรรมชาติ คือเชื่อว่า การเสียชีวิตของบุคคลทั้ง 7 คน มีต้นเหตุเกิดมาจากความต้องการให้เป็นไปของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สิงสถิตอยู่ในธรรมชาติ ในที่นี้คือ พายุหรือเจ้าแห่งลม การใช้คำกริยา "เช่น" เป็นการสนับสนุนถึงความเชื่อได้เป็นอย่างดี เพราะหมายถึง เอาอาหารเป็นต้น ในที่นี้คือ ชีวิตคนไปไหว้หรือสังเวยผี, เจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

4 ศพ เช่นรัก รันทด

พิษแรงถึง

(สยามรัฐ 17 สิงหาคม 2541)

"เช่นรัก" เป็นโวหารอติพจน์ เกิดจากการนำคำ "เช่น" ซึ่งหมายถึง เอาอาหารเป็นต้น ไปไหว้หรือสังเวยผีหรือเจ้า กับคำ "รัก" ซึ่งเป็นคำนามหมายถึง ชอบ ผูกพัน ชื่นชม มาใช้ด้วยกันแปลว่า ยึดมั่นในความรัก และพร้อมที่จะตายพร้อมกันได้หากไม่สมหวัง การนำคำ "เช่น" มาใช้ร่วมกับคำว่า "รัก" ซึ่งเป็นสิ่งสวยงาม ทำให้เกิดความขัดแย้งและรู้สึกหดหู่ สามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

เช่น 'ปีเสือ' 5 วันครึ่งร้อย

สลดที่พิฉัตรตายยกครัว

(มติชน 5 มกราคม 2541)

"เช่นปีเสือ" เป็นโวหารอติพจน์ เกิดจากการนำคำ "เช่น" ซึ่งเป็นกริยาที่มักใช้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ มาใช้กับ "ปีเสือ" ปกติเสือเป็นสัตว์ดุร้าย ไม่ควรเข้าใกล้ ปีเสือจึงมีพฤติกรรมอำนาจเกินจริงทำให้เกิดความน่าสนใจต่อเนื้อหาข่าวมากขึ้น

7. โวหารแฝงนัย

การใช้โวหารแฝงนัยเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน มักเกิดจากการใช้คำที่มีเจตนาสื่อสารให้แตกต่าง หรือตรงข้ามตามตัวอักษร การทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงความขัดแย้งของสาระ เป็นผลทำให้ผู้อ่านต้องการติดตามข่าวนั้นต่อไป ตัวอย่างได้แก่ อะเมซิ่งโสเภณี ไม่โหดไม่ใช่ครู หวยหลวง อะเมซิ่ง คุณตัว เจ้าสำนักมั่วซี

หัวข้อที่ใช้ในโวหารแฝงนัย มีผลต่อการดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน จะใช้ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท ด้วยปริมาณที่เท่ากัน

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ยิวเฆะเจ้าพ่อ

วางถั่วยชักดิน

(ไทยรัฐ 21 มกราคม 2541)

"ยิวเฆะเจ้าพ่อวางถั่วยชักดิน" เป็นโวหารแฝงนัย เกิดจากการนำคำ "ยิวเฆะ" กับ "ชักดิน" มาใช้ร่วมกันทั้งที่เป็นคำที่มีความแตกต่างกัน นั่นคือ ถ้าเป็นยิวเฆะจริง กิริยาอาการชักดินคงไม่เกิดขึ้น และเมื่อให้คำ "เจ้าพ่อ" สันนิษฐานคุณสมบัติของตัวยิว ก็ยิ่งทำให้ข่าวน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ไม่โหดไม่ใช่ครู

ใช้กรรไกรตัดหู

(สยามรัฐ 18 มิถุนายน 2541)

"ไม่โหดไม่ใช่ครู" เกิดจากการนำกลุ่มคำ "ไม่โหดไม่ใช่" กับคำ แสดงอาชีพที่ได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับว่ามีความเมตตากรุณา คือ "ครู" เมื่อรวมความทำให้เห็นถึงความขัดแย้งในพฤติกรรมของครูที่ไม่เหมาะสม กับพฤติกรรมที่เหมาะสมและควรเป็น หัวข่าวดังกล่าวจึงมีความน่าสนใจ

สธ. สำนวจธุรกิจ 'กาม' ทั่วไทย

'คุณตัว' เหลือ 6.3 หมื่น

(มติชน 18 มิถุนายน 2541)

"คุณตัว" เป็นโวหารแฝงนัย เกิดจากการใช้คำ "คุณ" ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกนำหน้าบุคคลเพื่อแสดงความยกย่อง กับคำ "ตัว" หมายถึง อาชีพขายบริการทางเพศ เป็นอาชีพที่บุคคลส่วนใหญ่ดูแคลน ความของคำดังกล่าวที่แฝงการเยาะเย้ย ทำให้หัวข่าวนี้น่าสนใจ

8. โวหารประชดเหน็บแนม

การใช้โวหารประชดเหน็บแนมเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน มักเกิดจากการใช้ถ้อยคำเพื่อจุดประสงค์เพื่อตำหนิการประชดประชันไปจนถึงแตกตัน และเหยียดหยามเป็นขั้นสูงสุด โดยมีได้กล่าวตรงๆ ตัวอย่างได้แก่ ปวน เป้ และชุดบ่อล่อฝรั่งระวังปรีนยา

หัวข้อที่ใช้โวหารกล่าวเย้ยกล่าวประชดเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้ จะปรากฏใช้เฉพาะในหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม และประเภทประชานิยม โดยประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมจะนิยมใช้มากกว่าประเภทประชานิยม

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

ประธานวุฒิร้ายกลอนปีใหม่

ประชด 'ชวน'

ชุดบ่อล่อฝรั่งระวัง 'ปรีนยา'

(มติชน 280 ธันวาคม 2541)

'ชุดบ่อล่อฝรั่งระวังปรีนยา' เป็นโวหารประชดเหน็บแนม เกิดจากการเล่นเสียงสัมผัสสระ โดยใช้สระ "อ" 2 คำ ได้แก่ คำ "บ่อ" กับคำ "ล่อ" และสระ "อะ" แล้วตามด้วยแม่กง 2 คำ ได้แก่ คำ "ฝรั่ง" กับคำ "ระวัง" การเล่นเสียงสัมผัสให้คล้องจองถึง 4 คำ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ และสามารถดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าการใช้การตีความโดยสื่อความหมายออกมาในลักษณะที่หือหาว น่าขยะเขยง

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ฝ่ายค้านป่วน

ชาติพัฒนาเป้

(ไทยรัฐ 10 มีนาคม 2541)

"ป่วน" และ "เป้" เป็นโวหารกล่าวเย้ยกล่าวประชด เกิดจากการใช้คำสั้นๆ เพื่อประชดประชันความวุ่นวายที่เกิดขึ้นจากการขาดความสามัคคีกันของพรรคฝ่ายค้าน การใช้คำดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่อ่านเนื้อหาข่าวต่อไป

การศึกษากการใช้โวหารแต่ละประเภทเพื่อดึงดูดความสนใจในหัวข้อหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ประเภท ปรากฏว่า โวหาร ที่นิยมใช้มากใน 3 อันดับแรกคือ โวหารปฏิรูปพจน์ โวหารสัทพจน์ และโวหารบุคลาธิษฐาน และหนังสือพิมพ์ประเภทที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ประชานิยม รองลงมาคือ ประเภทคุณภาพ และประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม ตามลำดับ

ผลการสื่อสารในทางลบของการใช้ไวยาหารในหัวข่าว

การพิจารณาผลของการใช้ไวยาหารในหัวข่าว สามารถจำแนกได้ 4 ด้าน ตามวัตถุประสงค์ของการพาดหัวข่าว คือ การชี้แนะสาระสำคัญ การสร้างผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก การชี้แนะภาพในใจ และการดึงดูดความสนใจ ตามลำดับ

1. การชี้แนะสาระสำคัญ

การใช้ไวยาหารเพื่อชี้แนะสาระสำคัญ มักเกิดจากการใช้คำสั้น กระชับ กระชับ ตลอดจนจนสามารถสร้างความสนใจให้ผู้อ่านติดตามรายละเอียด และผลเสียที่เกิดจากการใช้คำลักษณะดังกล่าว คือผู้อ่านจะเข้าใจได้จะต้องมีความรู้เดิมเกี่ยวกับสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อ มิฉะนั้นแล้ว ผู้อ่านอาจเข้าใจผิดได้

ตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

แล 3 แก๊งมาเฟีย

ยึดพัทยา

ชายยา - เนื้อสด

(มติชน 15 เมษายน 2541)

"เนื้อสด" ความหมายเดิมคือ เนื้อสัตว์ที่ยังไม่ผ่านการทำให้สุก ดังนั้นความเข้าใจผิดที่ผู้รับสารอาจได้รับคือ คิดไปว่า มีแก๊งมิจฉาชีพเข้าครอบครองธุรกิจด้านการขายเนื้อสด ที่เป็นเนื้อจริงๆ ทั้งที่ในบริบทนี้หมายถึง การค้าประเวณี หรือการให้บริการทางเพศ

นอกจากนี้ ยังพบว่า การชี้แนะสาระสำคัญในไวยาหรานามนัย โดยการใช้สมญานามแทนบุคคล หรือใช้คำรวบรัดที่เป็นคำเฉพาะวงการมากเกินไป ทำให้เนื้อหาคลุมเครือ ดังตัวอย่างหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

'วิสกี้' ดีเสมอ 'ไวกิ้ง' 1-1

ฝรั่งเศส คึก

ชีว 'ซาอุ' เข้ารอบนี้

(มติชน 6 มิถุนายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "วิสกี้" และ "ไวกิ้ง" เป็นสมญานามที่ใช้เรียกทีมฟุตบอลของชาติ "สก๊อตแลนด์" และ "นอร์เวย์" เป็นคำเฉพาะในวงการกีฬา หากผู้อ่านไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านกีฬา ก็จะไม่ทราบว่สมญานามดังกล่าวเป็นของทีมชาติใด ทำให้ผลการชี้แนะสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการสื่อมีความคลุมเครือ เพราะผู้อ่านไม่สามารถรับสารนั้นได้

2. การสร้างอารมณ์ความรู้สึก

การใช้โวหารเพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึก ควรระมัดระวังการใช้คำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในโวหารอุปลักษณ์ พบว่า มีการนำคำที่ไม่เหมาะสมมาใช้กับบุคคลสำคัญซึ่งมีตำแหน่งหรือเป็นที่เคารพนับถือของคนในสังคม เหมือนไม่มีสัมมาคารวะ ดังตัวอย่างในหัวข้อหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

ทำ 'สนั่น' อย่าหลบลมมมมิต

'2 หมอ' ฮึดสู้!

ลั่น 'หน้าตัวเมีย' - ฎไม่กลัวมึง

(มติชน 26 มีนาคม 2541)

"ลั่นตัวเมีย" เป็นการกล่าวถึง "พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์" อดีตนายกรัฐมนตรี ด้วยความรุนแรง ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้กับบุคคล

3. การชี้แนะภาพในใจ

การชี้แนะภาพในใจ โดยการใช้คำ กลุ่มคำ และประโยค ที่หวิอหวิ และล่อแหลม เกินความหมายที่ต้องการสื่ออาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการสื่อสาร ดังเช่นการสื่อความหมายเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปรากฏในโวหารอุปลักษณ์

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ เช่น

ชาติไทย - ชาติพัฒนา

รวมพรรค

ผสมพันธุ์เพื่อชาติ

(สยามรัฐ 7 เมษายน 2541)

ผู้เขียนหัวข้อใช้คำ "ผสมพันธุ์" เปรียบเทียบกับการรวมกลุ่มรวมพรรค และให้ความร่วมมือกันระหว่างพรรคชาติไทยกับของพรรคชาติพัฒนา เพื่อสื่อความหมายที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมควร

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เช่น

'จิว' ผนีก 'กร' รวม

'2 ชั่ว' ระอุ!

'ชวน' แะท่าขอผสม 'น้ำชาติ'

(มติชน 19 เมษายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "แะท่าขอผสม" ให้เปรียบเทียบกับการรวมกลุ่ม ระหว่างพรรคที่ นายชวน หลีกภัย และ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นผู้นำ โดยสื่อความหมายไปในทางเพศ ทั้งที่ความหมายทางปริบท หมายถึงเปิดโอกาสให้พรรคของ พล.อ.ชาติชาย เข้ามาเป็นพรรคร่วมรัฐบาล

ตัวอย่างหัวข้อจากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

กฟผ - รัฐบาล

จุมปากกันแล้ว

(ไทยรัฐ 19 เมษายน 2541)

คำที่ขีดเส้นใต้คือ "จุมปากกันแล้ว" เป็นการเปรียบเทียบการร่วมมือกันระหว่างคณะผู้บริหารของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต กับ ผู้บริหารของฝ่ายรัฐบาล ที่สื่อความหมายไปในทางเพศ ทั้งที่ความหมายในบริบท เป็นเพียงการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน 2 หน่วยงาน

จากตัวอย่าง พบว่า คำสื่อเพศดังกล่าวข้างต้นเป็นการสะท้อนภาพที่หือหาว ล่อแหลม ไม่เหมาะที่จะนำมาพูดหัวข้อในข่าวการเมืองซึ่งเป็นข่าวที่มีเนื้อหาจริงจัง ทั้งภาพที่สื่อก็ไม่ได้สอดคล้องและไม่เหมาะสมกับเนื้อหา

นอกจากนี้ ยังพบว่า โวหารอุปมาที่มีการสื่อภาพเกินความจริง ดังเช่น การเสนอข่าวถึง อวัยวะส่วนหัวของเด็ก 3 เดือน ว่ามีขนาดใหญ่กว่า "แตงโม" ดังตัวอย่าง

ตะลึงเด็ก 3 เดือน

หัวโตกว่าแตงโม

(สยามรัฐ 10 มกราคม 2541)

ตัวอย่างดังกล่าว มุ่งดึงดูดความสนใจด้วยการชี้แนะภาพ จนทำให้เนื้อหาคลาดเคลื่อนจากรายละเอียดของข่าว ซึ่งอาจสร้างความเสียหายได้

4. การดึงดูดความสนใจ

การมุ่งดึงดูดความสนใจจนคลาดเคลื่อนจากเนื้อหาข่าว เป็นผลเสียที่เกิดจากการใช้โวหารเพื่อดึงดูดความสนใจ ลักษณะคำมักเกิดจากการใช้คำขนาดสั้นที่มีความหมายรุนแรง มักปรากฏในโวหารอุปลักษณ์ ตัวอย่างเช่น เสียบ เชือด กรีด ไล่จวก สอบสับ ฟันและ รุมทั้ง งาม ปลุกผี และปลอ่ยผี และ โวหารอติพจน์ ตัวอย่างเช่น ถล่ม และ เซ่น

ตัวอย่างหัวข้อที่เป็นโวหารอุปลักษณ์ จากหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม เช่น

ฝ่ายค้านลงมติ

สิ้น ก.พ. เชือด

(ไทยรัฐ 6 กุมภาพันธ์ 2541)

"เชือด" เป็นคำที่มีความหมายรุนแรง นำหวาดเสียว หมายถึง การใช้ของมีคมเช่น มีดโกนตัดให้ลึกเข้าไปในเนื้อ แต่ในบริบทหมายถึง ต่าหนิ ตัดสินโทษ หรือดำเนินการในขั้นสุดท้าย